

JUBILIEJINIO SEIMO DIENORAŠTIS

2. Darbo posėdžiai

(Pabaiga. Pradžia – 45 nr.)

Šis projektas sukėlė didžiulį susidomėjimą. Apie jį pasisakė dr. V. Stankus, inž. R. Veitas, J. Taoras ir kt. Priminta, kad iki šiol nesugrąžinti Neolituanų namai Kaune. LTS pirmininkas A. Baležentis paaiškino, kad pagal dabartinius įstatymus galima sugrąžinti nuosavybę tik fiziniams asmenims, bet ne įstaigoms ir organizacijoms. Tačiau, kaip rodo redakcijai siunčiami laišakai, net ir asmenys susiduria su didžiulėmis kliūtimis, norėdami atgauti savo arba tėvų turėtą nuosavybę.

Pasiūlymui dėl Tautos namų statybos pritarta vienas balsai, nors, žinoma, seimo dalyviai puikiai suprato, kad kol kas tai yra tik graži, uždeganti svajonė. Kada ji taps realybe, parodys laikas. Kol kas dar reikia išspręsti daugybę neatidėliotinų uždavinių, iš esmės pagerinti savo nuolatinių leidinių darbo sąlygas. Tada bus galima ir tokias neįšmatuojamos vertės dovanas ruošti. Tačiau drąsi mintis ir ryžtas nugalė visus kliūti. Tegu išskyla ir Tautos namai mūsų tėvynės sostinėje.

Pasibaigus diskusijoms apie šį, gal net kiek netikėtą sumanymą, jubiliejinio seimo dalyviai iš klausė skyrių ataskaitas. Jos parodė, kad labiausiai aktyvūs yra keturi skyriai: Čikagos, Floridos, Los Angeles ir Bostono. Kitų skyrių veikla jau nutrūko arba gerokai prigėso. Prisiminta, kad dar ne taip seniai aktyviai veikė daugiau kaip 20 ALTS skyrių.

Čikagos skyriaus pirmininkė Matilda Marcinkienė papasakojo, kad narių sąrašas yra per 80 asmenų, tačiau aktyvių – tik maždaug pusė. Per

du metus, praėjusius nuo 24-ojo seimo, mirė 8 nariai. Įvyko gana įdomių renginių, iš kurių ypač paminėtini susitikimai su inžinieriais – Eugenijum Bartkumi ir Jonu Jurkūnu. Tęsiama graži tautininkų gegužinių tradicija. Neblogai tvarkomi finansiniai reikalai. Skyriaus nariai dažnai susitinka su ALTS valdyba ir daug prisideda, rengiant tradicinius minėjimus. Čikagoje vyksta daugybė renginių, atvyksta svečiai iš Lietuvos. Visur reikia skyriaus narių talkos. Teko labai daug pasidaruoti, rengiant ir pravedant X Mokslo ir kūrybos simpoziumą. O ne taip seniai reikėjo priimti net penkiolika Lietuvos Seimo narių. Tautininkai gana aktyviai dalyvauja Amerikos Lietuvių Tarybos veikloje.

Los Angeles skyriaus pirmininkė Rūta Sakienė jubiliejiniam seimui įteikė netikėtą, gražią dovaną. Kadangi artėja skyriaus 50-mečio sukaktis, parengta šiam jubiliejui skirta knyga – kapitalinės apimties monografija. Viso skyriaus vardu R. Sakienė nuoširdžiai padėkojo Antanui ir Liucijai Mažeikoms. Antaną Mažeiką iš tikrųjų galima vadinti nepailstančiu skyriaus metraštininku. Prieš du metus jis parengė stambią, gausiai iliustruotą knygą "Los Angeles lietuvių tautiniai namai". O ši monografija pranoksta ir savo dydžiu, ir užmoju. Kai tik redakcija gaus šį veikalą, tuoj pat jį pristatysime "Dirvos" skaitytojams.

ALTS Los Angeles skyriaus renginiai gražiai įsilieja į bendrą tose apylinkėse gyvenančių lietuvių veiklą. Kasmet pravedami tradiciniai Tautos šventės minėjimai, "gegužinė po stogu" ir kt.

Dalyvauta mūsų žymiojo dainiaus Bernardo Brazdžionio pagerbime, birutiečių veiklos 40-mečio minėjime, K. Karužos 90-mečio ir J. Petronio šventėse. Buvo įvertinti "Dirvos" novelės konkursui atsiųsti rašiniai. Atlikta daug kitų darbų. Į jubiliejinį seimą atvyko 5 skyriaus atstovai. Tačiau negailėstinga laiko ranka neaplenkė ir Kalifornijos: per laikotarpį nuo praėjusio seimo mirė 7 nariai.

Bostono skyriaus pirmininkas Romas Veitas pažymėjo, kad narių skaičius gerokai sumažėjo. Vieni mirė, kiti išsikėlė į šiltesnį klimato vietas, trys apsigyveno Lietuvoje. Šiuo metu sąrašas yra 31 narys, pusė jų dirba gana aktyviai. Skyrius gražiai dalyvauja visoje bostoniečių lietuvių veikloje. Įspūdingai buvo priimtas į Bostoną atplaukęs Lietuvos karo laivas "Vėtra", nors šiam renginiui teko sutelkti nemažą sumą. Bostono tautininkai visada aktyviai dalyvauja, minint Baltijos valstybių nepriklausomybės šventes, remia Lenkijos lietuvių laikraštį "Aušrą", 2000 dol. paaukojo Lavoriškių mokyklos statybai Vilniaus krašte. Šio projekto siela buvo neseniai į amžinybę išėjęs J. P. Nasvytis.

Apie Detroito tautininkų veiklą papasakojo Mykolas Abarius. Jis pažymėjo, kad sumažėjus skyriaus galimybėms, jo nariai dalyvauja bendruose renginiuose su šauliais, ramovėnais, birutietėmis. Sąjungos veiklai remti įteikta piniginė auka. Beje, būtina priminti, kad M. Abarius, kurį Amerikos lietuviai gerai žino kaip Šaulių sąjungos pirmininką, nupieštas sveikinimas puošė ir šio – jubiliejinio seimo salę.

Tiek 24-ajame, tiek ir šiame seime Klyvlendo tautininkų vardu teko kalbėti buvusiam šio skyriaus išdinininkui Algirdui Matulioniui. Jis pažymėjo, kad bandymai atkurti skyrių iki šiol – nesėkmingi. Daug kas dar prisimena laiką, kai šis skyrius buvo vienas iš veikliausių sąjungoje ir turėjo per 100 narių. Iš šiuo metu likusių apytiksliai 30-ies tautininkų į renginius atvyksta 10-11.

St. Petersburg'o skyriaus pirmininkas Juozas Šulaitis, skirtingai nuo kitų pranešėjų, galėjo pasidžiaugti, kad atvyksta ir naujų narių. Į Flo-

Dr. Leonas Kriaučiūnas – 24-ajame ALTS seime. (Lapkričio 25-ąją suėjo lygiai metai, kai jo netekome.)

ridą iš šaltesnių vietovių persikėlę tautininkai papildė šio skyriaus eiles. Dabar skyrius turi per 60 narių ir gali pasiūlyti gana įspūdingą veiklą. Apie pustrčio šimto žmonių atvyko į Valentino Gustainio minėjimą (šis renginys buvo plačiai aprašytas "Dirvoje"). Didelį susidomėjimą sukėlė pirmą kartą organizuotos Floridos Lietuvių dienos. Jų rengime tautininkai dalyvavo tikrai aktyviai. Daugybę nelengvų darbų teko atlikti, ruošiantis sutikti šio ALTS seimo dalyvius. J. Šulajčio žodžius akivaizdžiai patvirtino nepriekaištingai atliktos visos pasirengimo sei-

mui užduotys.

Kai vos ne kasdien girdime pesimistiškus tvirtinimus apie tai, kad nebėra kam darbuotis visuomeninėje veikloje, jubiliejiname seime išklausytos skyrių ataskaitos parodė, kad dar per anksti skelbti apie jos nutraukimą. Labai gražiai apie tai pasakė vienas iš aktyviausių tautinio judėjimo veteranų – čikagietis Vaclovas Mažeika: "Susidarė šviesus ir geras skyrių veiklos vaizdas." Iš tikrųjų, ten, kur nepasiduodama anks tyvam nusiminimui ir abejingumui, kur ieškoma įvairių darbo formų, visada atsiranda ir galimybė veikti.

LIETUVIŲ TAUTINIO KULTŪROS FONDO SUAŽIAVIMAS

Laikantis ilgamečių tradicijų, pasibaigus ALTS seimui, tose pačiose patalpose vyksta sąjungos įkurtų arba giminingų kitų visuomeninių organizacijų suvažiavimai. Pirmininkauti IV Lietuvių tautinio kultūros fondo suvažiavimui buvo pakviestas Antanas Mažeika, sekretoriauti – Vanda Mažeikienė. Sudarytos registracijos, nominacijų ir nutarimų komisijos.

Fondo pirmininkas S. Briedis pažymėjo, kad stengiamasi nuosekliai spręsti tuos uždavinius, kurie buvo numatyti, steigiant šį fondą 1988-89 metais: leisti mokslinius istorijos veikalus apie Lietuvos gyventojų genocidą sovietų ir nacių okupacijų metais, remti Lietuvos universitetus, siunčiant jų bibliotekoms mokslinę ir grožinę literatūrą, šelpiti studentus. Per gana trumpą fondo gyvavimo laikotarpį išleisti keturi stambūs veikalai. Pirmasis leidinys – "Lietuvos gyvento-

jų genocidas", I tomas. Tai asmenų, nukentėjusių nuo sovietinių okupantų 1939-41 metais, vardynas. Jame surinktos žinios apie 27.8 tūkst. asmenų, pateikti kai kurie jų biografiniai duomenys. Kadangi vardyno leidėjams tuo metu dar buvo neprieinami archyviniai duomenys, šiame tome liko netikslumų. Netrukus bus išleista pataisyta ir papildyta jo antroji laida.

Šiomet išleista "Lietuvos gyventojų genocido" II tomo pirmoji dalis, apimanti 1944-47 metų sovietinio teroro aukas. Pateikti duomenys apie 21,957 asmenis, kurių pavardės prasideda raidėmis A-J. Kitos dvi šio vardyno dalys, prasidedančios raidėmis K-R ir S-Ž – pasirodys vėliau.

1996 metais fondo lėšomis išleistas istoriko Dr. Arvydo Anušausko veikalas "Lietuvių tautos sovietinis naikinimas 1940-58 metais".

(Nukelta į 5 p.)

Stasys Briedis (pirmasis iš kairės), 25-ajame seime išrinktas ALTS valdybos vicepirmininku ir Lietuvių tautinės kultūros fondo pirmininku – su L.Šimulienė, P.Buchu ir O.Kremeriu. Tačiau lapkričio 20 d. jis staiga išėjo į amžinybę.

Girdėta iš Vilniaus

• **PAGERBTAS PREZIDENTAS K. GRINIUS.** Prezidentas Valdas Adamkus penktadienį atidengė Kaziui Griniui skirtą memorialinę lentą ant iškilaus visuomenės ir valstybės veikėjo muziejaus Marijampolėje. Bažnyčios gatvėje stoviniame mediniame name gydytojas K. Grinius gyveno ir dirbo nuo 1909 iki 1914 metų. Muziejus atidarytas pernai, gruodžio viduryje, minint 131-ąsias K. Griniaus gimimo metines.

• **KONSERVATORIŲ SUVAŽIAVIMAS.** Lapkričio 28 d. Vilniuje įvyko valdančiosios Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) partijos trečiasis suvažiavimas. V. Landsbergis perskaitė programinį pranešimą, o G. Vagnorius atsisakė už konservatorių veiklą per pastaruosius dvejus metus ir pristatė naują partijos programos projektą.

• **NAUJI AUTOBUSAI VILNIUJE.** 38 Čekijos gamyklos "Karosa" autobusai netrukus bus atgabenti į šalies sostinę. Tokių čekiškų autobusų Vilniaus autobusų parkas jau turi 67. Dauguma iš jų yra su priekabomis ir gali vežti iki 150 keleivių. Naujiesiems autobusams pirkti paskolą paėmė miesto savivaldybė. Vieno autobuso kaina - 165 tūkst. JAV dol.

• **ATSISTATYDINO MINISTRAS.** Lapkričio 25 d. Prezidento Valdo Adamkaus pasirašytu dekretu priimtas susisiekimo ministro Algio Žvaliausko atsistatydinimas. Ministras atsistatydino po to, kai buvo paskelbtos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos išvados, kad jis pažeidė Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymą, rengdamas spalio pabaigoje įvykusią susisiekimo ministro bei kelių Lietuvos transportininkų komandiruotę į Pietų Švediją. Vizito metu buvo ne tik sprendžiami bendradarbiavimo transporto srityje klausimai, bet ir medžiojama. Delegacija į Švediją vyko Susisiekimo ministerijos užsakytu "Lietuvos avialinijų" lėktuvu "Jet Star". Ši kelionė kainavo 43,1 tūkst. litų.

• **ATSISTATYDINĖS GRĮŽTA Į SEIMĄ.** Atsistatydinęs susisiekimo ministras Algis Žvaliauskas - jau šeštasis sugrįžęs Seimo narys. Seimo vicepirmininkas Feliksas Palubinskas apgailestauja, kad priimant naują Seimo statuto redakciją, nebuvo priimta jo siūloma nuostata, kad parlamentaras negali būti ministru. Pasak F. Palubinsko, įteisinus tokią nuostatą, susikompromitavę ministrai negalėtų grįžti į Seimą. Tokie sugrįžimai autoriteto Seimui visuomenės akyse nepriededa.

• **DĖL VYRIAUSYBĖS TEISĖTUMO.** Lapkričio 27 d. Vyriausybė nusprendė kreiptis į Konstitucinį Teismą, prašydama paaiškinti, ar balsavimas Seime dėl premjero G. Vagnoriaus kandidatūros, pateiktos prisaikdinus naująjį Prezidentą, reiškia įgaliojimų suteikimą ministrų kabinetui veikti toliau. Abejonių dėl dabartinio kabineto teisėtumo atsirado po ministro A. Žvaliausko atsistatydinimo.

• **DAR – APIE "JET STAR".** Kitas skandalas, susijęs su "Jet Star" skrydžiu į užsienį, kilo lapkričio 23 d. vakare. Seimo valdybos posėdyje parlamentarai pareikalavo vyriausybės lėktuvo skrydžiui į Sankt Peterburgą, į nužudytosios Rusijos demokratės Galinos Starovoitovos laidotuves, bet Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis paragino taupyti pinigus ir važiuoti traukiniu. Jis nusileido, kai paaiškėjo, kad į traukinį parlamentarai nebesuspės. R. Ozolas pareiškė, kad jaučiasi pažemintas Seimo vadovo elgesio.

• **SUKČIAI.** Kauno nusikaltėlių kontroliuojamos bendrovės dvejus metus falsifikavo benziną, skelbia "Lietuvos rytas". Atskiestas benzinas parduodamas per "Diford" degalinių tinklą rinkos kaina. Tuo ne tik apgaudinėjami vartotojai, bet ir daroma žala valstybės biudžetui. Apytiksliais duomenimis, per pastaruosius du metus Kauno bendrovės "Ogis" importuotomis cheminėmis medžiagomis skiesdami benziną, jo pardavėjai į kišenes susišlavė daugiau kaip 2 milijonus litų. Šioms medžiagoms netaikomas akcizo mokestis.

• **VAGIA IR POLICININKAI.** Sulaikyti trys sostinės viešosios policijos patrulinės tarnybos rinktinės pareigūnai, įtarus juos atvirąją vagystę bei piktnaudžiavimu tarnybine padėtimi. Užuoat vežę girtą pilietį išblaivinti, policininkai iš jo pavogė 600 litų. Sulaikytieji pripažino savo kaltę.

• **PREMIJOS.** Lapkričio 27 d. 11-ai Lietuvos žurnalistų, rašančių teisėsaugos klausimais, įteiktos brolių Kazio ir Jurgio Bobelių premijos. Pirmąją premiją šiais metais laimėjo "Tauragės kurjerio" laikraščio priedo "Kriminalinis kurjeris" kolektyvas. Jam atiteko 2000 Lt. Jau ketvirtą kartą įteiktos premijos laimėtojams Seimo narys K. Bobelis linkėjo dėti visas pastangas, kad Lietuvoje būtų įveiktas nusikalstamumas.

• **PERGALĖS.** 1999 metų Europos krepšinio čempionato atrankos turnyro D grupės rungtynėse Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė, vedina Arvydo Sabonio, 87:57 sutriuškino Bosnijos ir Hercegovinos komandą. Tai pirmoji bosnių nesėkmė po penkių iš eilės pergalių pirmajame atrankos rate. Lietuviai laimėjo ketvirtąsias rungtynes. (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Lapkričio 17 d. po ilgų strateginių vingių, karštų ginčų ir ramesnio kasdieninio keitimosi nuomonėmis Izraelio premjerui pagaliau pasisekė gauti kneseto (Izraelio parlamento) pritarimą vyriausybės pasiūlytam taikos su palestiniečiais planui. Jame Izraelis už palestiniečių siūlomą taiką ir ramybę žada jiems perleisti numatytus žemės plotus. Net 75 kneseto nariai pritarė šiam planui, 19 balsavo prieš, 9 susilaikė. Premjeras Benjaminas Netanjahu neslepia, kad už teritorijos perleidimą arabams daugiausia balsavo jo politiniai priešai – Darbo partijos nariai.

Izraelio vyriausybėje ginčai truko dvi dienas. Iš 17 kabineto narių tik 9 ministrai dalyvavo paskutiniame posėdyje, kuriame vyko balsavimas. Iš tų devynių du balsavo prieš premjero planą. Neabejojama, kad premjerui teks panaudoti visus savo politinius sugebėjimus išlaikyti galią ir sujungti dabar vyriausybėje esančias šešias politines partijas, kurios mažai kuo skiriasi savo programomis. Pžiūrų skirtumus daugiausia lemia jų asmeninės ambicijos ir troškimas vadovauti.

Palestiniečių vadas J.

Arafatas, išgirdęs apie Izraelio taikos plano patvirtinimą, pasakė taikingų žodžių pilną kalbą, kurioje atsiėmė savo kaltinimus ir priekaištus Izraelio premjerui ir pažadėjo, kad palestiniečių planuojama valstybė bus "meilės ir taikos tiltas".

Dabar Izraelio vyriausybė bus užimta naujų Vakarų kranto teritorijos žemėlapių ruošimu ir spausdinimu. Dešinieji Izraelio naujakuriai jau dejuoja, kad jų sodybos bus apsuptos arabų, kad sunku bus susisiekti su kitomis žydų sodybomis, nes nėra kelių. Izraelio vyriausybė atskleidė, kad neseniai įvykusiose taikos derybose Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas B. Clinton pažadėjo daugiau lėšų ne tik Izraelio vyriausybei, bet ir palestiniečiams. Lėšos ir bus skiriamos naujiems keliams, tiltams, naujų sienų žymėjimo darbams. Tiesa, dar neaišku, kaip šiuos prezidento pažadus įvertins naujieji Kongreso vadovai. Robert Livingston, neseniai tapęs Atstovų Rūmų pirmininku, praeityje ne kartą viešai kritikavo nutarimus skirti lėšų Izraeliui.

Taikos už žemę" planas kritikuojamas ne tik Izraelyje. Net ir žydų išeivių tarpe kyla klausimas, ar įmanoma sukurti tokią "valstybę valstybėje", kaip nepriklausomą Palestiną. Izraelio steigėjai svajojo įsteigti grynai žydišką, laisvą ir demokratinę valstybę – "Didįjį Izraelį" –

"Dievo duotose žemėse". Bet štai jau praėjo 50 metų, tačiau Izraelis dar neturi net nustatytų, pasaulio pripažintų savo sienų. Siekdamas demokratijos, Izraelis turėtų suteikti pilietybę ir saugumą ir šioje teritorijose gyvenantiems arabams, kurių sudaro apie 20% gyventojų. Juos ištremti ar varžyti jų balsavimo teises būtų demokratijos paneigimas.

Jei visi Izraelio arabai turėtų Izraelio pilietybę, o jų skaičius augtų taip, kaip dabar auga, ilgainiui Izraelio parlamente atsirastų nemažai arabų. Daug jų būtų parlamente ir vyriausybėje. Aišku, kad ne apie tokį Izraelį svajoja jo kūrėjai.

Libano vyriausybė Jungtinėms Tautoms skundžiasi, kad Izraelio kariuomenė, kuri ne kartą įrodinėjo, kad jai nereikia nė centimetro arabų žemės, jau išvežė iš Libano įsteigtos "saugumo zonos" ne centimetą, bet apie 75,000 kubinių metrų puikaus juodžemio, kurį išdalino žydams – nederlingų žemių savininkams. Izraelio vyriausybė pikta paneigė šį kaltinimą, sakydama, jog "rytoj jie skųsis, kad mes visą orą iškvepuojame". Tačiau Saugumo zonoje esą Jungtinių Tautų kareiviai patvirtino, kad sunkvežimiai su juodžemiu traukia per Izraelio sieną. Šią juodžemio išvežimo operaciją vykdo ne civiliai ūkininkai, bet kariuomenės automatinės.

Keliais sakiniiais

• Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas jau ne kartą skelbė, kad jis po šios kadencijos daugiau į prezidento vietą nekandidatuos. Rusijoje jau spėjama, kas bandys tapti prezidentu. Lig šiol kandidatų yra penki, nors nė vienas iš jų nesigyrė norįs užimti B. Jelcino vietą. Balsus jau "medžioja" Maskvos miesto meras Jurijus Lužkovas. Stipriausiu kandidatu laikomas komunistų partijos vadas Genadijus Ziuganovas. Nuo jo nedaug atsilieka Krasnojarsko krašto gubernatorius, buvęs generolas Aleksandras Lebedj. Kiek mažiau vilčių turi liberalas Grigorij Javlinskij ir dabartinis premjeras J. Primakovas. Tačiau Rusijos parlamento narys, komunistas Albertas Makašovas, pagarsėjęs antisemitais, pareiškė spaudai, kad Rusijoje niekad

žydas nebus išrinktas valstybės prezidentu. Makašovo pareiškimai paskatino Izraelio ambasadorių Maskvoje Zvi Magen susitikti su Rusijos komunistų partijos vadu G. Ziuganovu ir išreikšti savo nepasitenkinimą.

• Naujoji Slovakijos vyriausybė, vadovaujama Mikulo Dzurindos, įsteigė mažumų ir žmogaus teisių ministeriją. Jai vadovauti paskiriamas vietinis vengras Pal Csaky. Slovakų spauda rašė, jog Slovakija tol nebus pakviesta į Europos Sąjungą, kol ji varžys tautinių mažumų teises. Pažeidinėjamos ne tik vengrų teisės. Dar blogiau slovakai elgiasi su čigonais.

• Rumunijoje streikuoja profesinių sąjungų nariai – kvalifikuoti mašinistai, šaltkalviai ir kt. Jie išėjo į sostinės gatves ir reikalauja, kad

vyriausybė atsistatydintų, nes nesugeba įveikti ekonominės krizės. Daug darbininkų negauna algų. Tačiau ir tie atlyginimai yra tokie maži, kad negalima pragyventi.

• Izraelio kariuomenė lapkričio 20 d. pasitraukė iš Vakarų kranto 36 miestelių ir kaimų, perleisdama juos palestiniečių policijai. Libane esančius Izraelio policijos postus puolė Sirijos remiama arabų Amal grupuotė ir Irano organizuota Hezbollah partizanų organizacija. Izraelio karo lėktuvai bombardavo partizanų slėptuves. Keturi arabai žuvo.

• Nežinomi piktdariai Sankt Peterburge nušovė Rusijos Dūmos narę, žinomą politikę Galiną Starovoitovą.

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. — Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams — \$35.00, pusei metų — \$20.00, pima klase — \$58 • Oro paštu į užsienį metams — \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant — Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

Š Ū V I S

Žinių agentūra "Interfax" pranešė: "Lapkričio 20 d., penktadienį, vėlai vakare Sankt Peterburge per pasikėsinimą žuvo Rusijos Federacijos Valstybės Dūmos deputatė Galina Starovoitova." To šūvio aidas netrukus apskriejo visą pasaulį.

Kodėl šiai žmogžudystei skiriamas ypatingas dėmesys? Juk Rusijoje per pastaruosius metus nužudytas ne vienas garsus politikas, talentingas žurnalistas, mokslininkas, menininkas, verslininkas. Netolimoje praeityje politinių priešininkų žudynės buvo tapusios kasdieniniu reiškiniu. Faktai apie tuos, su kuriais buvo susidorota dėl jų skirtingų pažiūrų arba įtarus, kad jie gali tapti konkurentais nuožmijoje kovoje dėl valdžios, seniai nebėra visuotinė paslaptis, jau nė nekalbant apie nukankintus už priklausymą vadinamiems "liaudies priešams". Aukos skaičiuojamos milijonais. Istorija liudija apie tame krašte pritaikytas įvairiausias žudymo "technologijas", lyg nesustojantį mirties konvejerį.

Žudynės Rusijoje nieko nestebina. Net iš gana uždaro sovietinės sistemos prasiškerbdavo žinios apie siaubingą nusikalstamumą, banditų gaujų siautėjimą. Tai vienoje, tai kitoje vietoje būdavo šturpiai juokaujama, kad ten "tarybų valdžios šiuo metu nėra, nes viską valdo atamanas N". Kai jį kažkas nudėdavo, atsirasdavo kitas arba gauja kuriam laikui būdavo išsklaidoma.

Tame krašte jau kelis šimtmečius savaip, t.y. žudikiškai buvo suvokiama kariuomenės paskirtis. Tautoje buvo nuolat puoselėjamas agresyvus požiūris į kaimynus. Niekas neturėjo teisės klausiti: "Už ką, kodėl mes juos žudome ir turime žudyti?" Atsakymas būtų buvęs vienas: "Ne svoj (ne savas)!" Užgrobtos žemės netrukus buvo apskelbiamos "nuo amžių rusiškomis", į jas tuoj pat plūsdavo kolonistai. Net išstumus

okupacinę kariuomenę, kolonistai likdavo kaip atrama, kuria bus nedelsiant pasinaudota, ruošiantis kitam antpuoliui.

Kai Antrojo pasaulinio karo metu Lietuvą buvo užplūdę "rudieji", jie taip pat ieškojo argumentų, kad pateisintų savo buvimą: vadino save "repatriantais", trečiojo — "tūkstantmečio" reicho valios vykdytojais. Tačiau kai hitlerinė kariauna bėgo, su ja išdūmė ir "sugrįžėliai" bei "persikėlėliai". Visai kitaip elgiasi įvairių tautų atplaišos — sovietiniai kolonistai: jie pasidarė "tautinėmis mažumomis", kurias reikia ginti tarptautinėms organizacijoms. O Rusija net pasilieka sau išimtinę teisę ginklu saugoti jų užgrobtas ir plečiamas pozicijas.

Tačiau Galinos Starovoitovos nužudymas negali būti laikomas įprastiniu kriminaliniu arba vidaus politinių rietenų atspindžiu. Rusijoje tiek caro laikais, tiek bolševikmečiu egzistavo tam tikras, nors ir gana silpnas visuomenės sluoksnis, kuriam buvo artimos demokratinės pažiūros. Jam priklausė daugiausia menininkai ir mokslininkai, šiaip labiau išsilavinę žmonės. Sovietinei imperijai žlungant, gaivi demokratijos banga plūstelėjo ir į suledėjusią Rusiją. Galina buvo tarp tų rusų disidentų, kurie kovojo už "Blogio imperijos" sužlugimą ir rusų tautos dvasinį atsinaujinimą, už normalių Rusijos santykių su kaimynais užmezgimą. Ji ypatingai tvirtai parėmė Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą, reikalavo sustabdyti kruvinąją agresiją 1991 m. sausyje. Ji inirtingai kovėsi, kad Rusijoje prigytų demokratija, kad joje valdžia nepereitų į atvirai banditiškų grupuočių rankas. Tačiau paskutiniai Rusijos įvykiai parodė, kad nusikaltėliai perėjo į puolimą. Kur ir kada jie sustos?

Kažkada nuaidėjęs žudiko šūvis paskelbė apie Pirmojo pasaulinio karo pradžią.

Juozas Žygas

Tokius ir panašius pasisakymus yra tekę ne vieną sykį Lietuvos spaudoje skaityti. Praeitame (45-ajame) "Dirvos" numeryje išspausdintame straipsnyje jau minėjau, kad Rusijos kariuomenės manevrų pavadinimas buvo "Sugrįžimas". Nors tie manevrai buvo daromi netoli Estijos sienos, bet nereikėtų į juos pro pirštus žiūrėti. Jie parodė, kad apie tokį "Sugrįžimą" svajojama ir planuojama. O jeigu tie planai kuomet nors būtų pradėti įgyvendinti, tai ir Lietuva nebūtų nuošalyje palikta. Tokį pavojų reikia numatyti ir "galvų į smėlį nekišti". Bet Lietuvoje, atrodo, tokiais reikalais niekas galvų nekvaršina. Visų dėmesys ir rūpestis nukreiptas tik į NATO. Tačiau reikėtų žinoti, kad NATO nėra prieglauda, bet savigynos organizacija.

Kuomet įvairūs svečiai ar inspektoriai atvažiuoja, tai išvykdami jie mandagiai pasako, kad "Lietuva daro didelę pažangą". Mūsiškiai, tai išgirde, labai apsidžiaugia ir galvoja, kad pakvietimas į Šiaurės Atlanto sąjungą yra jau ne už kalnų. Jie visai nepagalvoja, kad taip buvo gal "tik iš mandagumo" pasakyta. Jie nekreipia dėmesio, kai užsienio spaudoje rašoma, kad priimant naujus narius

"Pavojaus atveju būtų totalinis pasipriešinimas"

pirmiausia atsižvelgiama, kiek jų priėmimas sustiprins pačią NATO. Taigi matosi, kad priimančiųjų ir stojančiųjų interesai yra labai skirtingi. Lietuva, norėdama į NATO įstoti, turėtų egzaminams gerai pasirengti. Gerai žinoma, kad grandinė tėra tik tiek tvirta, kiek tvirta jos silpniausia grandis. Tad reikėtų pasistengti, kad Lietuva nebūtų ta "silpnąja" grandimi!

Tiek NATO, tiek kitų vakariečių strategų, manau, kad nebus galima su "visuotiniu pasipriešinimu" įtikinti, nes tokiai pasakėlei ir Lietuvoje net vaikai nebetiki. Tai, kas vyko 1945 — 1952 metais, vargu, ar kuomet nors vėl pasikartotų. Jeigu partizanai ir jų vadai būtų žinoję, kad ta okupacija užsitęs 50 metų, tai gal būtų pasirinkę pasyvią rezistenciją. Dauguma išėjo į miškus, patikėję Vakarų pažadais. Man besirengiant eiti į geležinkelio stotį, motina sakė:

— Nevažiuok į tą Vokietiją. Išeik į kaimą pas gimines, koki pusmetį pasislaptysi ir viskas praeis.

Kadangi vakariečiams perdaug netikėjau, tai pasakiau:

— O kas bus, jeigu reikės 25 metus taip slapstytis?

Pasirodė, kad ir 25 metų būtų neužtekę. Vakarų žvalgybų rengti skrydžiai į Lietuvą ir ryšių su rezistencija palaikymas tebuvo tik apgaulė ir nusikaltimas! Jau Jaltoje Pabaltijo kraštai buvo Rusijai

atiduoti. Apie tai vokiečių radijas dar 1944 metais, prieš Kalėdas kalbėjo. Tos neišsipildančios viltys daugelį žmonių suklaidino ir pražudė. Reikėtų manyti, kad rezistencijos dalyviai vakariečiams už tai dėkingumo nejaučia.

Reikėtų nors trumpai pakalbėti apie tariamo visuotinio pasipriešinimo galimybę. Tokiam vyksmui reikia palankios dirvos, kurios, deja, dabar Lietuvoje nėra! Tauta, kuri yra apgauta, apvogta ir apiplėšta, nėra pasirengusi tariamo vado paklausyti, į miškus išeiti ir savo galva rizikuoti.

Tauta savo kankintojų ir žudikų iki šiol dar nenubaudė! Gaidžių šeimos žudikai lyg dėl akių buvo juokingai lengvai nubauti. Bet ir jų dėl nesuprantamų priežasčių buvo pasigailėta ir byla vėl naujam svarstymui perduota. Tauta, kuri savo kankintojų ir žudikų nenubaudžia, negali tikėtis, kad, reikalui esant, atsirastų užtenkamai tokių, kurie pasiryžtų dėl jos aukotis. Ko galima tikėtis, kai apdovanojami ne tie, kurie tėvynę gynė, bet tie, kurie jos gynėjus persekiojo, kankino ir trėmė? Šv. Kalėdų proga buvusius KGB generolus tūkstantinėmis apdovanojo! Tai darė dabartinės Lietuvos aukšti pareigūnai. Jie taip pat turėtų būti baudžiami. Tauta, kurioje patriotus "filosofai" vadina idiotais, negali tikėtis, kad už ją "idiotai" savo gyvybę aukotų.

Iš visur — apie viską

(Atkelta iš 2 p.)

Jai buvo 52 metai. G. Starovoitovą lydėjęs Ruslanas Linkovas šio pasikėsimo metu sunkiai sužeistas.

• JAV prezidentas B. Clinton, lankydamasis Pietų Korėjoje, pareiškė, kad jam visiškai nepriimtinas Šiaurės Korėjos valdžios reikalavimas skirti jai 300 milijonų dolerių. Gavusi šiuos pinigus, Šiaurės Korėjos vyriausybė leistų JAV inspektoriams patikrinti, ką korėjiečiai daro požeminėse laboratorijose, įrengtose kalnų tuneliuose. Susitikimuose su Japonijos vadovais JAV prezidentas pažadėjo stiprinti JAV ir Japonijos bendradarbiavimą ir stebėti, kad Šiaurės Korėja negamintų puolamųjų raketų.

• Tarptautinis Jungtinių Tautų teismas Hagoje pirmąsyk už karo nusikaltimus buvusioje Jugoslavijoje nuteisė ne serbus, bet Bosnijos kroatą ir du bosnius musulmonus.

Jie apkaltinti kalinių serbų kankinimais ir žudymu. Vienas bosnis buvo išteisintas dėl įrodymų stokos. Teismas truko 20 mėnesių. Bausmės siekia nuo 7 iki 15 metų kalėjimo. Bausmę nuteistieji turės atlikti Suomijoje, Norvegijoje ar Italijoje.

• JAV spauda nelabai tikisi, kad Irako diktatorius Saddam Hussein gali būti pakeistas. Irako išeiviai — politiniai Saddam'o prieštai yra susiskaldę į tris pagrindines grupes, kuriose pilna Irako šnipų. Bagdado vyriausybė puikiai žino, ką tos išeivių grupuotės planuoja ir daro. Irako disidentai gauna šiek tiek lėšų iš slaptų vyriausybės fondų, tačiau ir tie fondai gali ištuštėti, kai nesimato jokių konkrečių laimėjimų. Net pačiai JAV vyriausybei darosi neaišku, kuriai grupei skirti didesnę dėmesį ir paramą.

• JAV prezidento žmona Hillary Clinton aplankė nuo audrų nukentėjusias Centrinės Amerikos valstybes ir pranešė joms apie JAV skiriamą paramą. Ponia H. Clinton buvo labai draugiškai sutikta Dominikos respublikoje bei Haiti. Hondurui JAV vyriausybė atsiuntė daugiau malūnsparnių ir kareivių, kurie padeda tiesti kelius, taisyti tiltus. Siunčiama vandens valymo ir medicininė įranga, nubrauktos senos Honduro skolos.

• Floridos oro uoste nusiėjo Kolumbijos karo aviacijos transporto lėktuvas. Jame JAV muitininkai rado 700 kilogramų kokaino miltelių. Iš pareigų tuoj atsistatydino Kolumbijos karo aviacijos viršininkas generolas Manuel Sandoval.

GYVUS KASĖ Į ŽEMĘ...

Jonas Kirlys

(spausdinama sutrumpintai)

Apie tai, ką čia perskaičiusite, galėtumėte pasakyti, kad tai fantazija, utopinis romanas. Ne, tai tikra tiesa! Tai bolševikinių laikų faktas. Dar gyvas tas žmogus, tikrasis liudininkas.

Tą šeštadienį rezistentas Vinco Jutkaus (tai žmogus, kuris jau daug kartų veža į kruvinas, kryžkeliais nužymėtas laisvės kovų vietas) vairuojama mašina riedėjo link Kazlų Rūdos. Joje sėdėjo pats kankinys, gyvas anų dienų liudininkas Stanislovas Andriušis, 96 metų senukas iš Garliavos (vis nerimaujantis, kad tik nepravažiuotume tos vietos), rezistentas Steponas Tačkus ir šių eilučių autorius. Mums reikėjo surasti Krūvelių kaimą Kazlų Rūdos valsčiuje. Jis yra Kazlų Rūdos miškų apsuptas, pasiekiamas vingiuotais šunkeliais, klaidžiais miško keliukais per tankumynus, balynus, krūmus.

1944 metais, dar vykstant karui čekistai suėmė Stasį Andriušį naktį ir atvežė čia. Miškas pilnas rusų kariuomenės, NKVD. Pasakoja Stanislovas Andriušis: "Išlaipina ir liepia lįst į tankų eglę. Už jo aikštelė. Dejavimas, aimanavimas tarsi iš po žemių. Įsako lįst į duobę. Duobė man iki pažastų ir tokio skermens, kad vos per šlaunis įlendu, o mano vatinukas ir kailinė liemenė užsiraitojo ir netelpa. Sakau sargybiniui, kad netelpu. Tas sušunka: "Razdevaisia, fašist!" ("Nusirenk, fašiste!"). Nusivelku vatinuką, vis tiek netelpu. Nusivelku ir berankovę liemenę. Dabar jau įsimuisčiau iki kaklo, o galva netelpa, nes nusilenkti neįmanoma. Tada sargybinis užvožia man ant galvos medinį dangtį ir sako: "Smotri, ne ševelis, a to budu streliat bez predupreždenija!" ("Žiūrėk, nejudėk, nes šausiu be išpėjimo"). Sargybinis turėjo pasiruošęs dvi stogines skiedras, jas padėjo ant duobės krašto, 10 cm atstumu viena nuo kitos. Mano galva kelia dangtį, tad jis užmynė koja ant jo krašto ir taip galvą prilenkė, kad dangtis atsirėmė ant duobės krašto ir skiedrų. Tada pradėjo užkasti žemėmis. Kad visai neuždusčiau, tarp skiedrų paliko kokių 10 cm pločio ir 5 cm aukščio plyšį.

Nežinau, kiek laiko praėjo, gal 20 min., kai aš pradėjau alpti ir netekau sąmonės. Kiek laiko buvau be sąmonės, nežinau. Pradėjau jausti, kad esu prispaustas taip, kad negaliu pajudinti nei galvos, nei kojų, nei rankų. Kojų visai nejaučiau, nes nutirpo ir

negalėjau suprasti, ar kas mane užgriuvo, ar palaidojo gyvą.

Sąmonę atgavęs išbuvau gal apie pusvalandį, o po to vėl viskas aptemo. Kiek vėl laiko praėjo be sąmonės, nežinau. Pajutau, kad kažkas duoda man per galvą, o smėlis byra ant galvos, ant veido ir už marškinų apykaklės.

Pasirodo, jau išaušo. Sargybinis, atkasęs kiekvieną kapą, ima dangčius ir liepia atsistoti pusryčių. Išvydau Dantės pragarą ir aš pats nesusivokiu – ar čia sapnas, ar tikrovė.

Miško pakrašty ūkelis. Namas (lentomis apkaltas), ūkinis pastatas, kluonas ir menkas tvartelis. Savininkė – Merkevičienė. Šeima: du sūnūs (vienas 20 metų, kitas 15 metų) ir dukra – apie 15 metų. Čia, Krūvelių kaime, įsikūręs čekistų štabas.

Nuo namelio gal už 10 metrų – Golgotos vieta. Apilinkui gyvųjų kapinynas ir dirbtinis egllynas. Dirbtinis todėl, kad kiekvieną ankstų rytą būrys kareivių šią vietą apsodina aukštomis eglaitėmis vieną prie kitos, kad paslėptų kankinimo vietą. Nakčiai eglaitės praretinamos arba visai išraunamos, kad sargybiniui būtų geriau matyti, jeigu kalinys bandytų bėgti.

Kiekvienas kapas – kaip silkių statinė, tiktai gilesnė. Vietoj šulų į žemę giliai sukalta kokių 8-10 centimetrų skersmens kuolai, kad kankinamasis negalėtų rankomis prakasti žemės. Duobės viena nuo kitos iškastos kokio metro atstumu, ratu po keturias, kad žmonės stovėdami galėtų rankomis pasiekti apskritimo aikštelės vidurį, kur pastatomas katiliukas su maistu. Maistas – pusė kariško katiliuko miežinės košės. Tris kartus per dieną atkasa ir tris kartus užkasa – pusryčiams, pietums ir vakarienei.

Kai pajutau lyg mušant per galvą, atsibudau. Čekistai, atkasdami mano kapą, kastuvu stukseno į dangtį, kuris žemėmis buvo prispaustas prie mano viršugalvio. Jaučiu kaip nuima dangtį, bet negaliu pajudinti galvos. Atrodo, kad galvą lenkia vis tiek baisus svoris. Kiek pakėlęs galvą, matau tokį vaizdą: vidury tankaus dirbtinio eglyno – aikštelė, gal kokio aro didumo. Per vidurį – platus takas sargybiniui. Tako pakraščiuose įrengtos kankinimo statinės, – penkios vienoje tako pusėje, penkios – kitoje. Statinės tokios siauros, kad neįmanoma nei kojų sulenkti, nei atsitūpti... Visi kankinamieji nebepanašūs į

žmones, kažkokios juodos apžėlusios būtybės, šešėliai.

Baigus pusryčiauti, išgirdau: "Vyležat! Uborka!" ("Išlipti, tvarkymasis"). Visi 16 pradeda muistytis iš duobių, norėdami išlipti, bet labai sunkiai sekasi. Išsirango visi. Aš negaliu išlipti, nes mano kojos tokios nutirpusios, kad jų nejaučiu. Sargybinis užsimojo automatu: "Skarej ševelis, fašist!" (Greičiau judinkis, fašiste!). Šiaip taip išsi-repečkoju iš duobės, bet paeit negaliu, kai tik žengiu – griūvu. Pagaliau sargybinio stumdomas prisiartinu prie kitų išsirikiavusių. Vienas, kurio iš visų didžiausia barzda, visiškai negali atsistoti, eina keturpėscias kaip koks žvėris, o visus varo į kiemą, į tualetą.

Paskui vėl kiekvienas įlipame į savo duobę. Vandens įsakyta neduoti nė lašo, o apsiprausti nėra nei kalbos. Ir vėl užkasa, padarydamas ant kiekvienos galvos kaupą žemės.

Sunkiausia išlaikyti pirmas tris paras, paskui organizmas prisitaiko prie padėties, nors visą kūną skauda, o labiausiai prilenktą sprandą ir kojas per kelius. Labai vargina troškulys. Košė gal specialiai duodama apysausė, o duona apysūrė, todėl atrodo, kad galėtum, vandens kibirą iš karto išgertum.

Plaukus ėmė skusti, per prievartą raute raudami (skustuvus nuo smėlio atšimpa), rodos visą odą nulups. Paskui ėmė praust – puoliau vandenį gerti – neduoda. Mat, ruošė vežti akistatai!

Tas labai iškankintas buvo iš Kazlų Karpalavičius – tikras kankinys. Jis išliko gyvas. Tardytojai daugiausia buvo žydai. S. Andriušius tardytojas žydą pirštu išdūrė akį. Po marškiniais slėpdamas S. Andriušis laikė rožančių. Jis buvo vienintelė paguoda. Kai duobėj esant, ji išbėrė didžiulės votys ir apniko rudosios skruzdės, manė nebeištversiąs. Nutarė bėgti. Prieš tai karštai pasimeldė. Staiga pamatė einantį prokurorą. Ėmė šaukti: "Nušaukit". Tas liepė Andriušį atvesti pas jį. Kai nuvedė, Andriušis jam išdėstė, kad jis visiškai nekalta, o jam esant Veiverių pašto viršininku, vietiniai komunistai apskundė. Prokuroras žadėjo paleisti, jeigu jis suktų čekistams dirbti. "Ne", – kaip kirviu Andriušis atkirto. Vėl jį užkasė. Taip jį išlaikė 18 parų.

Pagaliau spalio mėnesį čia įsikūrė tankų dalinys (jo pavadinimas "Smerš") I jį

(Nukelta į 5 psl.)

PASAULIS IR LIETUVA

*** PAVOJAUS ŽENKLAI.** Po to, kai Rusijoje pasikėsimo metu buvo nužudyta Dūmos deputatė Galina Starovoitova, Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis paragino Rusijos demokratines jėgas veikti, kad Rusijoje būtų garantuotas stabilumas, ir pasaulis nejaustų iš jos grėsmės. Starovoitova buvo viena iš nedaugelio politikų Maskvoje, rėmusių Baltijos šalių nepriklausomybės siekius ir pasmerkusių Maskvos veiksmus 1991 m. sausį, kai prieš taikius demonstrantus Vilniuje buvo pasiūsti tankai ir žuvo 13 žmonių. Lietuvos Seimo vicepirmininkas R. Ozolas sakė, jog Starovoitovos žmogžudystė, kurią jis pavadino "politiniu terorizmu", yra "labai rimtas Rusijos gilumoje vykstančių antidemokratinų procesų ženklas". Estijos parlamento deputatas I. Grazin rašė, jog Estija prarado vieną savo didžiausių sąjungininkių: "Rusijos nacionalistų kulka pataikė ir į Estiją". (REUTERS)

*** PARAMA RUSIJAI.** ES šalių žemės ūkio ministrai pritarė, kad būtina suteikti Rusijai humanitarinę paramą, tačiau šiam sprendimui turės pritarti kiekviena ES valstybė. Numatomos tokia parama: 1 mln. t. kviečių, 500,000 t. rugių, 150,000 t. jautienos, 100,000 t. kiaulienos, po 50,000 t. ryžių ir pieno miltelių. Visi produktai, išskyrus kiaulieną, bus tiekiama iš ES supirkimo atsargų. (REUTERS)

*** NEPASIDAVĖ ŠANTAŽUI.** Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis atsisakė atsiprašyti Simon Wiesenthal centro už nesenai Izraelio spaudoje paskelbtą straipsnį. Pasak centro, straipsnyje, atspausdintame Ulmanio vardu ir skirtame Latvijos nepriklausomybės 80-osioms metinėms, pabrėžti teigiami šalies žydų bendruomenės istorijos elementai prieškario metais, tačiau "nutylėtas holokaustas ir Latvijos vaidmuo, žudant žydus". Centro pareiškime sakoma: "Mes reikalaujame iš Jūsų nedviprasmiškai pareikšti apgailėstą ir imtis konkrečių priemonių, kad nacistiniai latvių žudikai nedelsiant būtų prieš teismą". (REUTERS)

*** PASIPIKTINIMAS.** Vengrijos premjeras V. Orban interviu Austrijos žurnalui pareiškė, jog ES nenoras nustatyti tikslų stojimo tvarkaraštį Vidurio ir Rytų Europos valstybėms yra "įžeidžiantis" ir žeminantis" dalykas. Orban sakė, jog tikisi, kad Vengrija įstos į ES 2002 m. Jis kaltino ES taikant nevienodus reikalavimus: "Kai į ES stojo Ispanija, Portugalija ir Graikija, jos toli gražu nebuvo taip gerai pasirengusios, kaip Vengrija, Lenkija ir Čekija dabar", sakė Orban. (REUTERS)

*** SPAUDOS PERSEKIOJIMAS GUDIJOJE.** JAV išreiškė didelį susirūpinimą Baltarusijos valdžios sprendimu neišleisti Rusijos TV kompanijos ORT Minsko biuro direktoriaus Pavlo Šeremeto į JAV, kur jam turėtų būti įteikta Spaudos laisvės premija. P. Šeremetas yra lygtinai nuteistas dvejiems metams laisvės atėmimo už neteisėtą valstybinės sienos perėjimą ir žurnalistinių profesinių teisių viršijimą. Iki 1999 gruodžio 28 d. P. Šeremetui draudžiama išvykti už NVS ribų. (INTERFAX-ZAPAD)

*** KAS ATLYGINS ŽALĄ IR GRAŽINS, KAS PAGROBTA?** Artėjant Rusijos ir Estijos tarpvyriausybės komisijos posėdžiui, įvyko vienos iš pirmininkaujančių komisijai Valentinos Matvienko ir Estijos ambasadoriaus Marto Helmės susitikimas. Rusijos šaltinių teigimu, numatomame Matvienko ir Estijos prezidento Lennarto Meri susitikime galima laukti pranešimo apie Estijos prezidento regalių grąžinimą ir paaiškinimo apie Tartu universiteto turto grąžinimą.

Rusijos armija Estijos gamtai padarė apie \$ 5 mlrd. USD žalą, teigia Estijos Aplinkos ministerijos sekretorius spaudai. (INTERFAX, BNS)

*** KARALIAUČIAUS VALDŽIA PLEČIA RYŠIUS.** Karaliaučiuje atidarytas Danijos konsulas. Gubernatorius Leonid Gorbinka teigia, jog šiemet, gruodžio 15 d., bus atidaryta panaši Švedijos įstaiga, o dabartiniu metu tariamasi dėl Italijos konsulato atidarymo. Atidarymo ceremonijoje Gorbinka pareiškė, kad Kaliningrado sritis nori būti atstovaujama Briuselyje. Į RF URM jau yra kreiptasi dėl nuolatinės atstovybės atidarymo ES. Susipažinimui su ES struktūra krašte ketinama atidaryti Europos informacijos centrą. Danijos URM nuolatinis sekretorius užsienio politikos klausimams Arne Petersenas pažymėjo: svarbu, kad Baltijos jūros valstybės žengtų į priekį vienodais tempais ir kad į šį darbą būtų įjungtas ir Karaliaučius. Bornholmo gubernatorius Knud Andersen mano, kad artimiausiu metu Baltijos regionas pasidarys dinamiškiausias Europoje, į jį plauks didelės investicijos. (BNS)

*** RUSIJA KALMUKIJOS NEIŠLEIDŽIA.** Rusijos Dūma pasmerkė Kalmukijos prezidento Kirsano Iliumžinovo pareiškimą dėl Kalmukijos statuso galimo pakeitimo ir įvertino jį kaip "antikonstitucinį ir provokacinį". Dūma taip pat kreipėsi į Generalinę prokuratūrą, reikalaudama, kad Kalmukijoje būtų laikomasi federalinių įstatymų. (ITAR-TASS)

GYVUS KASĖ Į ŽEMĘ...

(Atkelta iš 4 p.)

atvažiuo pulkininkas. Jis panoro apžiūrėti kalinius. Pasirodo, kad šitas užkasimas buvo sugalvotas sadistų žydu. Komendantas, kapitonas žydas, išsigando. Pulkininkas, pamatęs užkastuosius, puolė komendantą: "Svoloč, ty svoloč!" Davė įsakymą visus perkelti į "blindažus", išklotus šiaudais. Kankinamieji jau galėjo sėdėti, gulėti, judėti.

Lietuvos savanoris Stasys Andriušis buvo doras, kuklus žmogus. Jo žmona ir

vaikai irgi buvo dori, visų gerbiami. Dirbdamas Veiverių pašto viršininku, vokiečių okupacijos laikais S. Andriušis gelbėjo ne vieną komunistą. Tačiau jie atsidėjo, apskūsdami jį. Enkavedistai, negalėdami sudaryti bylos, šešerius metus jį kankino, tampė po kalėjimus ir pagaliau ištremė į Siribo lagerius (Bratsko 26 lageris, 1950-1954 metai). Išliko gyvas ir sugrįžo. Nors rankos ir galva dreba, bet džiaugiasi sulaukta Lietuvos Laisvės ir Nepriklausomybės.

O toje vietoje, kur jis į žemę buvo užkastas, nuvažiavę pamatėme paminklą – akmens plokštę, ant kurios užrašyta: "† 1944. Šioje vietoje buvo kankinami, gyvus užkasant į žemę. Mes drąsiai gyvi į žemę ejom. Nes visa širdimi Tave mylėjom, mūsų Tėvyne Lietuva! S. Andriušis. Palaiminti, kurie persekiojami dėl teisybės, jų yra Dangaus karalystė!"

"XXI amžius"
(1998 m. spalio 9 d., Nr. 76)

LIETUVIŲ TAUTINIO KULTŪROS FONDO SUVAŽIAVIMAS

(Atkelta iš 1 p.)

Tai 500 puslapių turintis veikalas, kuriame išsamiai atskleisti bolševikinio teroro ypatumai, pasirengimas masiniams teroro veiksams, karinės operacijos prieš užgrobtos valstybės gyventojus. Susidomėjimas šia knyga buvo labai didelis: 2000 egzempliorių buvo gana greitai išparduota.

Šiemet pasirodė Dr. Arūno Bubnio knyga "Vokiečių okupuota Lietuva 1941-1944 metais". Autorius plačiai nušviečia III Reicho vadeivų nusikaltėliškų planus ir jų įgyvendinimą Lietuvoje. Knygoje pateikti kruopščiai apibendrinti duomenys apie lietuvių tautos išnaudojimą, gyventojų naikinimą, kultūros griovimą ir prievartinę germanizaciją.

Rengiant A. Anušausko ir A. Bubnio monografijas, labai daug padėjo fondo direktorių tarybos narys, buvęs jo pirmininkas inž. Jonas Jurekūnas. Iždininkas Oskaras Kremeris atliko milžinišką darbą, platindamas šias knygas Amerikoje.

Fondas paskyrė 16 stipendijų Lietuvos universitetuose studijuojančiam jaunimui. Stipendijų dydis – nuo

300 iki 500 dol. metams. Be to, atsižvelgiant į gana kuklias fondo galimybes, buvo rasta galimybė padėti kitoms kultūrinės veiklos sritims. Parama suteikta Šalčininkų rajono Dieveniškų mokyklai, Jaunimo centrui Čikagoje, jaunimo stovyklai Lietuvoje, "Grandies" tautinių šokių grupei, Represijų tyrimo centrui Lietuvoje, ruošiamai Dr. A. Anušausko monografijai "KGB veikla Lietuvoje". (Šios knygos ištraukas neseniai skelbė "Dirvoje")

1996-1998 metais fondas pasiuntė Lietuvos bibliotekoms daugiau kaip 150 dėžių knygų, tarp jų ir prof. J. Puzino bei Dr. B. Nemicko bibliotekas.

Lietuvių tautinio kultūros fondo iždininkas O. Kremeris išsamiai apibūdino jo finansinę padėtį. Pasisakiusieji nagrinėjo atskirus fondo darbus, kalbėjo apie veiklos tobulinimo galimybes, išsamesnį jų nušvietimą spaudoje. Fondui už paramą Lietuvai padėjo LTS pirmininkas A. Baležentis. P. Buchas pateikė pasiūlymų, kaip tobulinti stipendijų skyrimo tvarką nepasitvirtintiems, bet stropiai besimo-

kantiems studentams. Inž. J. Jurekūnas papasakojo apie paramą lėšomis, medžiagomis, priemonėmis ir dalykiniais patarimais Lietuvos gyventojų genocido tyrimo centrui. Ypač sunkus šiam centrui buvo LDDP valdymo laikotarpis, kai visi jo prašymai, J. Jurekūno žodžiais tariant, "atsimušdavo į akmeninę sieną". Dabar centras turi naujas, darbui tinkamas patalpas bei priemones. Archyvinė medžiaga studijuojama itin kruopščiai, tačiau darbo apimtis – labai didelė. Fondo lėšomis išleistos knygos yra vienintelės Lietuvoje, skirtos tautos naikavimo laikotarpiui. "Tam dar nėra palankaus klimato", – sakė J. Jurekūnas.

Suvažiavimas perrinko tą pačią fondo valdybą, išreikšdamas jai padėką. Į direktorių tarybą, vietoje mirusio Dr. L. Kriaučeliūno išrinktas inž. E. Bartkus. Tarybai suteikta teisė įtraukti keletą naujų narių, tokiu būdu išplečiant ją iki 12 asmenų.

P.S. Jau parengus šią apžvalgą spaudai, atėjo netikėta liūdna žinia, kad lapkričio 20 d. staiga mirė Lietuvos tautinio kultūros fondo pirmininkas Stasys Briedis.

"VILTIES" DRAUGIJOS SUVAŽIAVIMAS

Gera prisimenu, kad 24-ajam seimui ir Lietuvių tautinio kultūros fondo suvažiavimui pasibaigus buvo paskelbta, kad prasideda dar vienas – "Vilties" draugijos suvažiavimas. Bet salė jau buvo beveik ištuštėjusi. Ir tai – visai suprantama: per dvi posėdžių dienas žmonės išsvargsta. Paskutinysis renginys tada truko maždaug pusvalandį. O šiemet ir dalyvių buvo daugiau, ir kalbėta ilgiau. Bet...

"Vilties" draugijos, kurios vienintelis uždavinys šiuo metu yra "Dirvos" savaitraščio leidimas, pirminin-

ko Algirdo Matulionio pranešime daugiausia dėmesio buvo skirta finansinių reikalų apžvalgai. (Pranešimo tekstas spaudai nepateiktas.) Paaiškėjo, kad jei ne gausėnis aukų skaičius "Dirvai" (po redakcijos patalpų apiplėšimo) ir pernai gautas stambus testamentinis palikimas, padėtis būtų labai liūdna. Tačiau ir dabar ji nėra džiuginanti, nes išaugo laikraščio spausdinimo išlaidos.

Bene visi lietuviški laikraščiai kenčia nuo pašto darbuotojų nerangumo. Negalima niekaip pateisinti to, kad

net Klyvlende gyvenantys skaitytojai "Dirvą" kartais gauna net po 7-8 dienų. Laikraščio negavę žmonės skambina į redakciją, priekaištauja, žada nutraukti prenumeratą. Bet redakcija šiuo atveju yra visai nekalta, nes spaudai parengtas laikraščio maketas visada sutartu laiku pristatomas į spaustuvių. O išsiaiškinti, kas vilkina "Dirvos" pristatymą prenumeratoriams, nepavyksta iki šiol: pašto pareigūnai verčia kaltę vienas kitam arba visai nesiteikia atsakyti į užklausimus.

Suvažiavimo dalyviai iš-

LAIVYNO KARININKAS JONAS ZIKAS

Jaunuolis šiais metais baigė "United States Naval Academy", esančią Annapolyje, Maryland, išgydamas bakalauro laipsnį iš anglų kalbos. Jonas yra Algirdo ir Dalios Zikų iš Canton, Massachusetts, sūnus. Jis baigė Bostono aukštesniąją lituanistinę mokyklą, yra skautas vytiš, dalyvavęs tautinių šokių grupėje. Baigęs Boston

College, Jonas įstojo į JAV Jūrų akademiją ir šiemet baigė ketverių metų studijas, kuriose labai daug dėmesio buvo skirta akademinėi, laivyno profesionališkai ir vado ypatybių tobulinimo programai. Dabar Jonas Zikas pasirinko tarnybą povandeniniuose laivuose ir tęsia studijas Charleston, South Carolina, laivyno mokykloje.

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininkui gerb. Petriui Buchui

Sveikiname Jus, Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos 25-ajame seime išrinktą ALTS Pirmininku. Linkime Jums ir naujai valdybai visokeriopos sėkmės, saugant lietuvių Jungtinėse Valstijose ir ieškant bendrų kelių jai plėtoti abiejose Atlanto pusėse.

Nuoširdžiai dėkojame už suteiktą galimybę susipažinti su ALTS skyriais ir jų darbais, už šiltą lietuvišką pri-

ėmimą Amerikoje ir visą nepamirštamą kelionę. Taip pat ne mažiau dėkojame ir už materialųjį Lietuvos tautininkų rėmimą.

Siunčiame geriausius linkėjimus ir visiems Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos nariams.

Pagarbiai

Alvydas Baležentis
Lietuvių tautininkų sąjungos
pirmininkas ir LTS valdyba

klausė ir šių eilučių autoriaus pranešimą, o po to dalyvavo ilgokoje diskusijoje apie laikraščio turinį. Jos metu išsakytos mintys – atskiro, plataus straipsnio tema. Bet laiko "Vilties" draugijos dabartinei veiklai, o ypač jos ateities perspektyvoms aptarti ir vėl

pritrūko. Todėl tik perrinko tris buvusios "Vilties" valdybos narius ir įpareigojo dar du naujus asmenis įtraukti. Praeitą kartą buvo įpareigota įtraukti vieną naują narį. Per du metus taip ir neįtraukė...

Jonas Jasaitis

TAUTOS AŽUOLAS

Yra žmonių, kuriems iškeliauvus į amžinybę, niekaip negali susitaikyti su tuo, kad šiame pasaulyje jų nebesutiks. Jie atrodo lyg esantys kažkur visai netoliese. Štai pavakary suskambės redakcijos telefonas ir skardus balsas vėl ištars:

– Jei pats nepaskambini, tai aš, sakau, pašnekinsiu. Toks jau Kriauciūno būdas. Tai kas naujo?

Daktaras Leonas, kol šurpi liga dar nebuvo jo taip iškankinusi, visada pažerdavo daugybę naujienų ir patarimų. Kiekvienu geriau pavykusi savaitraščio puslapiu

pasidžiaugdavo. Vis klausdavo, kokios žinios iš Lietuvos. Kas dabar paklausia? Kam rūpi ne tik tai, kas "Dirvoje" surašyta, bet ir kaip tie puslapiai sukuriami, kokie rūpesčiai ir planai?

Puikius Garbės daktaro Leono Kriauciūno darbus jau vardija jo bendraamžiai ir bendražygiai. Tikriausia jie bus surašyti ne viename prisiminimų tome ir paminėti ne vienoje mokslinėje monografijoje. O man teko ši ažuolą pirmą kartą susitikti tik 1995 metais Lietuvoje, Seimo rūmuose, kai jis lankėsi tautininkų frakcijoje. Jo negalėjai

neįsidėmėti: jis tiesiog spinduliavo energija, ryžtu, sumanumu, mokėjimu suprasti ir atjausti. Atrodė ne vyresnis, kaip 65-erių.

Paskui būta ne vieno susitikimo: Čikagoje, Bostone, Kilyvlende. Dažnai pasitardavome telefonu ir laiškais. Ir dabar pasitariame. Kai gera ir kai labai nelengva.

Jonas Jasaitis

Inž. E. Bartkus ir Dr. Leonas Kriauciūnas – prie mokyklos, kuriai suteiktas Prezidento A. Smetonos vardas.

Ypatingi faktai apie pedagogą Domą Veličką

(Skaitytojus prašome atsiliiepti)

Ypatingų faktų apie Lietuvos ir lietuvių išeivijos pedagogą Domą Veličką (1906-1972) ir apie save dr. Asta Veličkaitė sužinojo, berinkdama medžiagą veikalui apie savo tėvelį.

Štai ištrauka iš Rasos Paulavičienės knygos, išleistos Vilniuje 1996 m. "XX amžiaus Lietuvos mokytojai", iš skyriaus "Sąrašas mokytojų, nukentėjusių nuo okupantų po pirmosios sovietinės okupacijos," p. 350:

"VELIČKA, Tauragės apskrities mokyklų inspektorius; partizanas, slapyvardis Žiedas, likimas nežinomas. Duomenys surinkti iš Lietuvos gyventojų genocido aukų atminimo instituto."

Pedagogo D. Veličkos Lietuvoje, tautiniame pagrindyje ir išeivijoje duomenų suderinimą dr. A. Veličkaitė tikisi atlikti, ruošdama minėtą veikalą. Medžiagos rinkime talkininkauja Vilniaus pedagoginio universiteto docentas dr. Jonas Dautaras ir kiti asmenys.

Štai kita ištrauka – iš Dailios Kuodytės, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinės direktorės, laiško, pasiųsto dr. A. Veličkaitėi 1998.6.10 (kartu su fotokopijomis NKVD-KGB bylų –

Pedagogas lituanistas Domas Velička

1944-89 m., iš Lietuvos Ypatingojo archyvo. Joje duomenys, susiję daugiausia su D. Veličkos tėvo, sesers ir brolio trėmimu, kalnimu bei reabilitacija. Ta ištrauka atskleidžia KGB vykdyto sekimo tikrovę net už Lietuvos:

"Byloje "Išeivija A. ir D. Veličkos" (LYA. F.K-1. Ap.42 B.1707. L.1-2) pateiktos laikraščių iškarpos apie Jus (nuotrauka) ir Jūsų tėvelio Domo Veličkos nekrologas. Byla užregistruota 1969.01.16. Galima teigti, kad iki 1969 m. apie Jūsų šeimą dar buvo renkama informacija."

Nuotrauką ir nekrologą LYA byloje dr. Veličkaitė atpažino. Nuotrauka – portretinė, daryta fotografo V. No-

reikos Čikagoje 1968 m. rudinį, jai besiruošiant Pedagoginio Lituanistikos instituto baigimui. Nuotrauką JAV lietuvių spaudai pateikė PLI direktorius D. Velička, mano tėvelis, kartu su visų kitų pirmosios laidos absolventų nuotraukomis (byloje, iškarpoje ranka įrašytas šaltinis tikras: "Laisvoji Lietuva" 1969.1.16). Nekrologas – tai A. Juodvalkio straipsnis, žinoma, rašytas D. Veličkos mirties proga, 1972.3.18, bet pačiame tekste mirties data yra be metų. Ir į pasiųstą iškarpos fotokopiją gal nepavyko įtraukti šaltinio aiškaus pavadinimo ir chronologinių duomenų. O turėtų būti šie: "Dirva" 1972.3.29. Tad dabar tur būt galima ir patikslinti D. Kuodytės teiginį: apie paties Domo Veličkos šeimą KGB dar rinko informaciją net iki 1972 m. – iki pedagogo lituanisto mirties.

Prašome skaitytojus atsiliiepti apie a.a. Domą Veličką ir apie a.a. Lietuvos teisininkę Elena Veličkienę-Griškevičiūtę (1910-1997). Laukiame informacijos, kuri galėtų pasitarnauti, rengiant minėtą knygą arba būtų kaupiama archyve. Kreiptis šiuo adresu: Asta Velička, 5941 S. Maplewood Ave., Chicago, IL 60629 USA. Tel. 773-737-9134.

Asta Veličkaitė

Irena ir Leonas Kriauciūnai

Dr. Leonas Kriauciūnas (stovi dešinėje) su "Dirvos" redaktoriais Baliju Gaidžiūnu, Dievo Motinos parapijos kavinėje. Sėdi: J. Balbatas, Z. Dučmanas ir B. Bernotas.

Net ir sunkiai sirgdamas, Dr. L. Kriauciūnas stengėsi aktyviai dalyvauti ALTS veikloje. Po vieno iš paskutiniųjų valdybos posėdžių, vykusių Kriauciūnų namuose (pirmoje eilėje, dešinėje).

Domas Velička – Pedagoginio Lituanistikos instituto lektorių tarybos posėdyje (apie 1960 m.). Iš kairės: Ignas Serapinas, D. Velička, Aleksandras Dundulis, Vincentas Liulevičius, Vanda Sruogienė, Petras Jonikas, Matas Kriksčiūnas.

LIETUVIŠKASIS UGDYMAS

Lituanistinės mokyklos auklėja lietuviškoje dvasioje pagrindines bendruomenės ląsteles – mūsų jaunimą. Laikai keičiasi ir mes turime persiorganizuoti.

1997-1998 mokslo metais JAV veikė 18 mokyklų, kurias lankė 948 mokiniai. Juos mokė 172 mokytojai. Užsidarius Gary, IN lietuviškai parapijai, uždaryta ir ilgis metus veikusi šv. Kazimiero lit. mokykla. Nors praradome vieną mokyklą, tačiau jų skaičius vėl išsilygino, nes St. Petersburg, FL, apylinkės vicepirmininkės Vidos Meiluvienės rūpesčiu, pradėjo vėl veikti "Saulės" lituanistinė mokykla su 18 moksleivių. Daugelyje mokyklų veikia ikimokykliniai skyriai (vienus metus prieš darželį), kuriuos lanko 4-5 metų amžiaus vaikučiai. Pereitais metais Čikagoje įsikūrė dar jaunesnio amžiaus (nuo 2 metų) "Pipirų" būrelis. Švietimo tarybos rūpesčiu buvo gauta klasė PL centre. Finansaiškai ji remia tiek Švietimo taryba, tiek Lietuvių fondas. Būrelį lankė 18 vaikų, juos mokė profesionalė pedagogė. Švietimo taryba ragina apylinkes telkti prie lituanistinių mokyklų kuo jaunesnius vaikus į mažąją lietuvišką bendruomenę.

Džiugu, kad Klyvlende kuriasi aukštesnioji mokykla – penkta klasė, kurios organizatorė yra Vida Augulytė-Bučmienė. Nors šiais metais lanko tą klasę tik 4 moksleiviai, bet tikimės gražių rezultatų ateityje. Kiekviena įsisteigusi mokykla rodo jaunosios kartos lietuvišką gyvastingumą.

Švietimo taryba kreipiasi į apylinkių valdybas, prašydama skirti daugiau dėmesio lituanistinėms mokykloms, padėti finansaiškai nepajėgių šeimų vaikams lankyti lituanistines mokyklas.

VADOVĖLIAI

LB Švietimo tarybos rūpestis: padėti mokykloms finansaiškai išsilaikyti, ruošti naujus vadovėlius bei kitas mokymo priemones, pritaikytas šių dienų mokinių pajėgumui. Vasaros metu taryba peržiūri ir išleidžia naujas vadovėlių laidas. Šią vasarą atnaujinome ir išleidome daug naujų vadovėlių:

"Lietuvių kalbos pratimus" darželiui, pirmam, šeštam ir septimam skyriui;

"Lietuvos pažinimo pratimus";

"Lietuvos istorijos klausimus";

pratimus, pritaikytus knygai "Senojo bokšto paslaptis";

skaitinius penktan sky-

riui (vietoj anksčiau naudoto vadovėlio).

Sukurti nauji pratimai, pritaikyti 8 skyriaus skaitiniams. Išleisti skaitiniai trečiam skyriui ir pratimai, pritaikyti naujam vadovėliui. Išleidome "Parengiamojo skyriaus pratimus", "Lietuvių literatūros konspektus" – I ir II dalį.

Jau keletą metų neturėjome geografijos vadovėlio. Lituanistinėse mokyklose buvo naudojamas Ašoklio geografijos vadovėlis, išleistas prieš 1940 metus. Laida išsibaigė prieš 4 metus ir pastangos gauti naują vadovėlį buvo nesėkmingos. Šią vasarą Lietuvoje suradome Arūno Aleknavičiaus "Geografiją" IX klasei. Prie šio vadovėlio pritaikėme Vaidoto Janušio "Lietuvos gamtinę ir socialinę geografiją (užduočių sąsiuvinį IX kl.)" ir "Lietuvos geografijos atlasą" IX kl. Šiais mokslo metais mūsų mokyklos jau naudosis šiuo nauju komplektu.

Trūksta istorijos vadovėlio. Aukštesnėse lituanistinėse mokyklose buvo naudojama dr. Vandos Sruogienės "Lietuvos istorija". Laida išsibaigė. Perspausdinti ją būtų nepraktiška, nes knygoje trūksta paskutiniojo 50-mečio duomenų. Kai kurios nuotraukos neatitinka šiuolaikiniams faktams.

Pereitais metais Lenkijoje išleista prof. Broniaus Mankausko "Lietuvos istorija", Lenkijoje veikiančioms lietuviškomis mokykloms. Prateistas istorinis laikotarpis: randame žinias apie abi sovietinės okupacijas, vokiečių okupaciją ir Sąjūdžio laikotarpį. Knyga užbaigiama su prez.

Regina Kučienė

A. Brazausko kadencija.

Šiuo reikalu kalbėta su Punsco Kovo 11-osios gimnazijos vadovybe, "Šviesos" leidykla Kaune, Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentu prie LR vyriausybės ir Kultūros ministerija. Iš visų šių šaltinių gautas vienas atsakymas: pritariama, kad vadovėlis reikalingas užsienyje veikiančioms mokykloms, bet fonduose jo nėra. Tariamasi su prof. B. Mankausku jį išleisti Lietuvoje. Tikimasi tai atlikti 1999 metais.

Labai trūksta "Bendruomenės mokslo" konspekto. Lituanistinių mokyklų mokiniai turi žinoti apie Lietuvos valstybės santvarką, prezidentą, seimą, konstituciją, apie žymiuosius išeivijos veikėjus, disidentų veiklą, Sąjūdžio vadovus ir LR atkūrimą. Ne kiekviena nauja mokytoja sugeba susirasti tokią medžiagą ir ją perteikti mokiniams. Kreipiuosi į LB Tarybos narius, prašydama mums paruošti "Bendruomenės mokslo vadovėlį" arba bent konspektą.

KNYGOS IŠ LIETUVOS

Švietimo tarybos knygyne yra gausus pasirinkimas lietuviškų knygų įvairaus amžiaus vaikams, žodynų, garsajuosčių ir vaizdajuosčių. Paruoštas ir išsiuntinėtas mokykloms knygų, gautų iš Lietuvos, katalogas. Kreipiausi į Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentą, prašydama paruošti mokykloms vaizdajuostes, supažindinančias su Lietuva. Šią va-

sarą gavome penkias juostas – 13 valandų trukmės. Jos perrašytos į JAV sistemą ir atrinktos mokyklų naudojimui. Šias vaizdajuostes galima gauti Švietimo tarybos knygyne. Noriu pabrėžti, kad vaizdajuostės gautos iš minėto departamento veltui. Ačiū jiems.

KONKURSAI

Dešimtas Švietimo tarybos paskelbtas piešinių ir rašinių konkursas mokiniams praėjo sėkmingai. Jame dalyvavo 219 mokinių. Laimėtojams įteikti pažymėjimai ir premijos. Premijų mecenatas – prel. Juozas Prunskis. Nuširdi padėka mecenatui.

MOKYTOJŲ LAVINIMOSI KURSAI

Šiais metais neįvyko 33-oji mokytojų studijų savaitė Dainavoje dėl gausos renginių, vykusių Lietuvoje, o taip pat dėl skautų tautinės stovyklos bei dėl netinkamo laiko, mums skirtos Dainavos stovykloje. Kad galėtume nors iš dalies atsverti prarastą progą, liepos 24-26 d. Lemonte buvo suruošti mokytojų lavinimosi kursai. Jie praėjo sėkmingai, dalyvavo pūkūs prelegentai. Kursus lankė mokytojos iš Los Angeles, Omahos, Detroito, Čikagos ir Lemonto.

Tradicinę mokytojų konferenciją Švietimo taryba ruošia kitų metų vasario 28 d. Lemonte.

VAJUS ŠVIETIMO REIKALAMS

Rugsėjo mėnuo buvo

skirtas vajui švietimo reikalam. Išsiųsta 1300 laiškų. Vajaus metu surinkti pinigai išdalunami lituanistinėms mokykloms. Mokyklų išlaikymas nėra vien tėvų reikalas. Tai turi rūpėti visuomenei, jei norime matyti augančią kartą nenubyrėjusią nuo lietuviško kamieno. Tėvai, leisdami vaikus į kelias mokyklas, susiduria su finansinėmis problemomis. Mokestis už mokslą siekia 300 dol., neįskaitant išlaidų už vadovėlius.

"EGLUTĖ"

Švietimo taryba leidžia žurnalą vaikams – "Eglutę". Dėl menko prenumeratorių skaičiaus žurnalas susiduria su finansinėmis problemomis. Be LF ir Tarybos paramos sunkiai išsilaikytų. Žurnalas yra naudingas mokyklose kaip pagalbinė medžiaga. Jame yra istorijos, tautosakos, religijos skyriai. Čia spausdinama vaikų kūryba, pateikiamos žinios iš gamtos mokslo, kryžiažodžiai, galvosūkių, juokų skyrius. Jaunų tėvų dėmesys šiam žurnalui – menkas.

"Eglutė" – mėgstama Lietuvoje ir už jos ribų. Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentas, įvertindamas "Eglutę", užsakė 70 egz. Lietuvos rytinės dalies mokykloms. Taip pat "Saulutė" kas metai užsako 25 egz. į Lietuvą našlaičiams.

Švietimo taryba reiškia padėką Lietuvių fondui, be kurio nuolatinės paramos nepajėgtų išsilaikyti lituanistinės mokyklos, neišleistume tiek vadovėlių, pratybų sąsiuvinų bei vaizdinių priemonių.

SAVISAUGOS BATALIONŲ KARIAI, ATSILIEPKITE!

Antrasis pasaulinis karas Lietuvos vyrus prieš jų valią įtraukė į savo kruvinų kovų verpetą. Jie kovojo Rytų ir Vakarų frontuose, daugelis jų žuvo. Nežinomos jų palaidojimo vietos. Jų atminimas iki šiolei nepagerbtas, jie pamiršti. Tai skauda tiesa! Kaip galima pamiršti sūnus, kurie sudėjo savo aukas ant tragiško tautų kovos aukuro.

Istorinės tautinės literatūros leidykla "Kardas" numato 1999 metais išleisti dokumentų ir prisiminimų knygą apie lietuviškų savisaugos batalionų karių kovas Rytų ir kituose frontuose. Tai bus gyvų ir žuvusių mūsų vyrų atminimo įamžinimas, nes dar gyvi tų kovų dalyviai gali atskleisti savo prisiminimuose dramatiškų mūsų detales,

pergyvenimus ir kt. Šios medžiagos surinkimas – neatidėliotinas, nes visi buvę kariai – labai solidaus amžiaus ir vienas po kito palieka šį pasaulį, į kapus nusinėdami Antrojo pasaulinio karo lietuviškos istorijos dalį.

"Kardo" leidykla prašo visus savisaugos batalionų karius, kur jie begyventų, parašyti savo prisiminimus iš kovų su raudonąja armija, atsiųsti nuotraukas, dokumentų kopijas. Atsiliepkite! Padėsim, patarsime.

Knyga vadinsis: "RYTŲ FRONTE – ATKAKLŪS MŪŠIAI". Leidyklos adresas: "Kardas", a.d. 1847, LT 2043 Vilnius, Lithuania

Dim. mjr. A. Martinionis,
Leidyklos "Kardas" vyr.
redaktorius

Lietuvaite.

V. Kučo nuotr.

PASIVAIKŠČIOJIMAI PO ŽALIUOSIUS RŪMUS

Orinoko avantiūra

Jonas Dunduras

36

Iš hamako perspektyvos, nors dar ir mieguistu žvilgsniu, bet atidžiau apžiūrėjęs mano ankstyvasias viešias, patyriau didį nusivylimą: merginos nebuvo visai nuogos. Jos vilkėjo ilgokus sijonus! O *Yanomami* genties vyrai ir moterys, su mažomis išimtimis, rūbų nedėvi. Išskyrus plonas virvutes apie juosmenį, apie rankas – virš alkūnių ir apie kojas – žemiau kelių, jie yra visai nuogi. Mano nusivylimą sąlygojo tai, kad ten, kur Amazonijos gilumoje yra indėnų su sijonais ir indėnų su daugiau arba mažiau apdriskusiomis kelnėmis, ten, kur nors netoliese, turi būti ir misionierių – vienokios ar kitokios krikščioniškos krypties, užsiimančių jų evangelizacija ir katechizacija. Ten, kur kokia nors indėnų giminė ar kompaktiška grupė palaiko ryšius su misionieriais, ten

jau bus prasidėjusi jų lėtesnė ar greitesnė kelionė į "civilizaciją". Tai reiškia indėniškosios paprotinės, folklorinės ir kitokios meninės kultūros "išgaravimą" ir laipsnišką jų persikėlimą į "civilizados" grupę. O tai yra ne kas kita, kaip jų persikėlimas į gyvenamosios valstybės patį žemiausią socialinį ekonominį sluoksnį. Taigi su sijonais ir kelnėmis atslenka ir jų grupės autentiškumo praradimas. Man, kaip ir antropologams bei etnologams, tokia grupė nėra, komercine kalba sakant, "Genuine Article".

Nesu antropologas ar etnologas. Polinkiai pradeda formuotis ankstyvoje vaikystėje. Tame mano gyvenimo tarpsnyje visus troškimus buvo nustelbęs aštrus noras tapti ... vyskupu. Čia, žinoma, buvo "kaltas" vyskupo apsilankymas mano mieste. Visas miestas tuo metu buvo religinėje – šventiškoje ekstazėje. Toks įvykis, pagal jam skiriamo dėmesio vertę, prilygo netikėtam žemės drebėjimui. Tomis dienomis vyko ilgų ilgiausios Mišios. Vėliau vėliavos – nuo tretininkų iki angelaičių! Monstrancijos, baldakimai, liktarnos, chorai, minios alkūnėmis sau kelią skinančių davatkėlių, špitolininkų minamos vargonų dumplės, eilės kunigų, kanaaninkų, klierikų... O ypa-

tingai paties vyskupo mitra, jo auksinė lazda ir žvilgantys rūbai taip susuko mano ir šiaip neprastą vaizduotę, jog mano "pasirinktas" vyskupystės kelias tada atrodė naturaliausias ir nebeišvengiamas. Buvau taip paveiktas, kad keletą mėnesių tėvai ne kartą užtiko mane, ant savo kambario palangės "laikantį" giedotines Mišias, užsidėjusį vyskupo aprangą imituojančią lovos antklodę. Tik tėvams įtikinančiai išaiškinus, jog, mano balsas, primenantis, kaip motina sakė, paukščio – perkūno oželio – mekenimą, netiktų oriai vyskupo pozicijai, šio kilnaus pašaukimo užuomazga buvo numarinta. O gal būtų, jeigu vietoj giedotinių būčiau laikęs skaitytines, kas žino, gal dabar ir būtų bučiuojamas mano vyskupiškas žiedas, gal būtų dėkingai priimami mano palaiminimai, vietoje to, kad štai, susirietęs hamake, kažkur Brazilijos pasieniuose, supčiausi sijonuotų ir kelnėčių *Yanomami* kompanijoje.

Bet, neilgai trukus, mano "vyskupomaniją" pakeitė filatelija. Spalvingi pašto ženklai iš įvairiausių keistavardžių, intriguojančių tropinių šalių, papuošti bananų, kokoso palmių, smilkstančių ugnikalnių, bezdžionių ir generolų vaizdais, sužadino manyje iki šiol neišgaravusį susidomėjimą šiais kraštais ir jų žmonėmis. Kažkokį neaiškų priežasčių dėka per anksti išmokau skaityti ir daug skaitydavau. Ypatingai mėgau laikraščius. Kartą, neatmenu kur, užtikau seriją straipsnių apie anglų pulkininką Percy Harrison Fawcett, apie jo ekspedicijas Pietų Amerikoje ir neišaiškintą dingimą Brazilijoje, *Kuluene* upės regione, *Xingu* aukštupyje. Fawcett, artilerijos karininkas, turėjęs ir matininko specialybę, nuo 1906 iki 1914 metų buvo Bolivijos valstybinės tarnybos ekspertas, dirbęs vadinamajame "delineacijos" projekte, permatauojant neaiškias valstybines sienas su Peru ir Brazilija.

Pirmajame šio šimtmečio ketvirtyje Pietų Amerikos gilesnė provincija, o ypač Amazonija dar buvo legendų, gamtos sensacijų ir įvairios fantastikos šalis. Ypatingai pastoviai ir atkakliai nenuitdavau kalbos apie kažkur, dziunglių gilumoje esančius, neįmanoma augalija apaugusius, fantastiškos išvaizdos miestus, pastatytus kažkokių, jau išnykusių, aukštos kultūros žmonių genčių. Nenuitdavau kalbos ir apie legendinę El Dorado šalį, kurios ieškoti prieš ketvertą šimtų metų iškeliavo garsioji Pizarro ekspedicija, pasiėmusi pora tūkstančių kiaulių maistui. Bet vietoj El Dorado ir cinamono

Sijonuotų indėnų vis daugėja. Autoriaus nuotr.

miškų, ši ekspedicija, kaip jau minėjome, rado Amazonę.

Kai kada antikvarininkų krautuvėse pasirodydavo įdomūs, nežinomos kilmės papuošalai ar skulptūriniai objektai, kilę, neva iš Amazonijos gilumos, bet savo kokybe ir stiliumi nesusiejami su jos dabartiniais indėnais. Fawcett'ui į rankas pakliuvo nedidelė, bet keista, obsidiano (vulkaninio stiklo) skulptūra su kažkokiais rašytiniais simboliais. Britų muziejaus ekspertams jos kilmė buvo nežinoma.

Palaipsniui, Fawcett'as pradėjo remtis prielaida apie tų legendų tikroviškumą. Maždaug apie 1924 metus, giliai įsitikinęs senovinės kultūros liekanų buvimu kur nors Amazonijoje, jis Anglijoje susirado reikalingą finansavimą ir trise – su savo sūnumi ir jo draugu – leidosi į Fawcett'ui įtartą regioną *Xingu* upės aukštupyje. Bet nuo 1925 m. gegužės pabaigos jie dingę be žinios.

Ši ekspedicija buvo pelniusi daug dėmesio ir sukėlusį nemažai triukšmo bei kalbų tuometinėje Europos spaudoje. Kiekvienas, kuris skaitė spaudą, taigi ir Lietuvoje, buvo girdėjęs apie Fawcett'ą ir jo teoriją. Jo dingimas tapo aukščiausio laipsnio sensacija. Spaudos pirmieji puslapiai mirgėjo spėliojimais apie tai, kur, kaip ir kodėl jis dingo. Pora ekspedicijų jo ieškojo, bet bergždžiai. Žinomam asmeniui dingti kur nors, sakysim, Prancūzijoje ar Austrijoje,

būtų mažos svarbos kriminalinis reikalas. Bet dingti be žinios paslaptingoje Amazonijoje – čia tai jau kalbama apie tarptautinę sensaciją, smarkiai dilginančią panašios rūšies netikėtumus mėgstančią skaitančiąją publiką. Štai tas įvykis ir sukėlė visuotinę dėmesį jau beveik primirštai Amazonijai. Pasipylė eilės knygų, pagyvėjo mokslinis dėmesys jos botanikai, zoologijai, atsirado kino filmų apie ją. Atsirado ir naujas jos vardas – Žalioji pragaras.

Keletą metų prieš karą, jau primirštos Fawcett'o istorijos žarijos į nemažą liepsną vėl buvo įpūstos periodiškai užtinkamų žinių, kad Fawcett'as buvo matytas šen bei ten, kad kažkoks labai senas angliškai kalbantis asmuo, sutiktas *Xingu* regione, sakėsi esąs Fawcett, kad Fawcett'o sūnus esąs vienos indėnų genties karaliumi. Laikas nuo laiko nauji gandai neleido Fawcett'o istorijai ramiai baigtis.

Mane ši Fawcett'o avantiūra ir atvedė prie susidomėjimo Amazonija, metams po metų vis didėjančio, nenuslūgstančio, kol neišvengiamai reikėjo mesti pirmąjį žvilgsnį į jos vandenį, miškus ir žmones. Tas pirmas žvilgsnis buvo mestas prieš daugiau kaip keturiasdešimt metų. Po to buvo dar daug "žvilgsnių". Bet štai dabartinis – kritiškas – žvilgsnis, kaip šio pasakojimo pradžioje jau sakiau, buvo nukrypęs į tas dvi, vėsios aprangos *Yanomamietes*.

CAFE & COFFEE 1343 SOM Center Rd.

(Rear Side of Eastgate Plaza,
Next to Regal Theatre) 440-449-6010
Hours: 11-10 PM DAILY

Serving our old style fresh made corned beef, romanian pastrami, hot sandwiches, you can also enjoy cold sandwiches as well, or have a delicious salad. Top off your lunch with one of our scrumptious deserts: cheesecakes, New Brooklyn Pastry and much more. Enjoy a Espresso, Cappuccino, Latte or Mocha.

We invite you to a free salad, coffee, or pop with any sandwich, or coffee 1/2 price with any pastry. Offer valid til 12-20-98

OVERSEAS GROCER

Grocery & Deli from all around Europe. Meet your childhood in our store. Delight in unforgettable pastries, cakes and European breads... Delicious candy, chocolates from England, Poland, Germany and Belgium. We offer the best selection of healthy teas, natural juices from Belgium. Unbeatable prices on produce.

Order Party trays for your holiday entertaining at reasonable prices.

Visit us today!

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

DIPLOMATIJA

Vladas Vijeikis

Išgirdau, kad Lietuvos ambasada Washington'e turi penkis "Fordus" ir vieną "Lincoln". Dėl tų automobilių, ypatingai dėl "Lincoln" susipyko ambasados tarnautojai. Visi nori važinėti "Lincoln'u", o ambasadorius jį paskyręs savo žmonai. Na, žinoma, jeigu esi ambasadorienė, tai labai nepatogu važinėti "Fordu". Tai tiesiog plėšė plėšia priklausančią garbę.

Pastebėta, kad į Ameriką atvykę Lietuvos valdininkai nė kiek neboja ekonomikos, nei taupumo. Žinia, kad Lietuvoje daug ekonominių sunkumų. Bet Lietuvos biurokratai nekreipia dėmesio. Tegul taupo pensininkai, paliegičiai, našlaičiai, darbininkai, ūkininkai, bet ne mes. Juk mes atstovaujame respubliką, kuri nugalėjo Sovietus. Ar jie girdėjo, kad Švedijos karalius važinėja dviračiu?

Na, negaila būtų "Lincoln'u" jeigu ambasada atliktų tikrai naudingą darbą Lietuvai. Šiuo tarpu iš jų pranešimų girdime apie susitikimus su biurokratais, prakalbas, balius. Bet kur tikras pasiekimas? Jie ne tik nepadeda Lietuvai, bet savo išlaidumu silpnina Lietuvos iždą, kuris ir taip vos laikosi.

Bet, kaip ten bebūtų, reikia išspręsti ambasados darbuotojų nepasitenkinimą. Koks darbas, jeigu darbuotojai vaikšto surauktomis nosimis? Tad greičiausiai bus nupirkti bent trys ar keturi "Lincoln'ai". Tada įtampa ambasadoje bus sumažinta ir, šypsenas susigrąžinę, galės vėl susitikinėti, pusryčiauti, vakarientauti su kitų šalių biurokratais.

Prieš nekurį laiką teko skaityti žymios žurnalistės pranešimą, kad ambasadoriaus dukterė baliuje susitiko su Europos princais ir kitais mėlynakraujais. Bet kas toliau? Neteko girdėti. O gal ji iškėjo už princo? Jeigu taip įvyktų, tai būtų pasiekimas. Jeigu ne Lietuvai, tai bent ambasadoriui ir jo šeimynai.

Ir štai ambasadorienė važinėja "Lincoln'u", o Lietuvoje mažžemės ūkininkėlis pėsčias eina į miestą sumokėti mokesčius, kad ambasado-

rius gyventų liuksuse. Čika goje konsulas išnuomavo savo įstaigai ištaigingas ir labai brangias patalpas. Nustebusiems lietuviams paaiškino, kad tai reikalinga privilioti Amerikos biznierių. Mat jie įpratę pasėdėti puikiai įrengtuose ofisuose. Dar neteko girdėti, ar buvo kas nors pasiekta. Ar buvo sudaryta bent viena Lietuvai reikalinga ir pelninga sutartis? Ką gi jis daro savo ištaingoje būstinėje?

Lietuvos okupacijos laikais mes labai gerbėme nepriklausomos Lietuvos atstovus, nors jie neturėjo tokių galių, kaip dabartiniai. Bet dabartinių nukreiptos į "Lincoln'us", ištaigingas įstaigas, kuo didesnes išlaidas. Prie to mes neipratę. Gyvenimiška tikrovė moko, kad išleidus reikia atgauti su bent koku pelnu. Taigi nebūtų gaila Lincoln'u, jeigu pasirodytų bent koks pelnas. Šiuo tarpu – jokio.

Ir dabar mano makaulėje pakyla, politikierių ir biurokratų nuožiūra, nuodėmingas klausimas. Kada nebuvo tų ištaingų ambasadų, konsulatų, atstovų, kaip tada? O vis dėlto Lietuvos laisvės klausimas buvo gyvas. Pastangos buvo kuklios, bet reikšmingos. Lozoraitis, Daužvardis neturėjo penkių "Fordų" ir "Lincoln'o", bet darbas buvo atliekamas reikšmingesnis, negu dabar.

Skaitau žinią, kad Lietuvos ambasada Vienoje gavo austrų socialinės globos tarnybų prašymą parūpinti lietuviškos spaudos ir literatūros vietos kalėjimų bibliotekoms. Mat dabar Austrijoje kalėjimuose tupi Lietuvos piliečiai vagiškai. Jie nuobodžiauja. Austrai atrodo labai žmoniški, tad nori bent kiek sušvelninti tėvynės pasiilgusius. Pagalvojau. Mačiau čia, Čika goje didžiules siuntas knygų į Lietuvą. Ar ne geriau tą literatūrą siųsti į Europos kalėjimus. Neteko girdėti, kad Amerikos kalėjimų vadovybė prašytų, bet ir čia būtų ne pro šalį. Tai štai kaip mūsų tautiečiai garsina lietuvių vardą po visą pasaulį. Bet nėra to blogo, kas neišeitų į gerą. Štai lietuvių literatūra pasklis po visą pasaulį. Ir už tai tenka padėkoti vagišiams. Nežinomi Viešpaties keliai. Kas galėjo pagalvoti, kad per kalėjimus ims skliti lietuvių kultūra? Ko nepadaro ambasadoriai, padeda vagys.

Vėl girdžiu, kad Vienoje steigama dar viena Lietuvos atstovybė. Ką tie diplomatai darys? Užsienio reikalų ministerijos sekretorius A. Milukas sako, kad ta nauja atstovybė nieko nekainuos. Esą

abi įstaigos naudosis tų pačių personalo darbuotojų paslaugomis. Ką jis nori apkvailinti? Jeigu tie patys tarnautojai, tai kam ta nauja atstovybė? Tai paprastas biurokratinis šposelis. O gal Vienoje tiek darbuotojų, kad jie neturi ką veikti? Tad reikia įkurti naują įstaigą. Ta nauja atstovybė esą rūpinsis santykiais su tarptautinėmis organizacijomis. Na, tai vėl

susitikimai, priėmimai, baliai. Bus šokami Vienoje pagarsėje Štrauso valsai. O kaip apie tą žemdirbį Lietuvoje, kuris verkia apsikabinęs karvutę, priverstas ją parduoti? Mat reikia apmokėti tuos biurokratus, pasklidusius po visą pasaulį. Bet ar biurokratai boja? Gavęs pritilpti prie valstybės lovio, tol es, kol bus nustumtas. Tik tai retai atsitinka. Nustumtas nuo vieno,

gaus kitą. Mat politikieriai ir biurokratai – atskira visuomenės dalis ir vienas kitą remia. Varnas varnui akies nekerta.

Ne su visomis autoriaus išvandomis galima sutikti. Bet nauji įvykiai Lietuvoje (ministro kelionė į medžioklę ir parlamentarų rietenos dėl lėktuvo) rodo, kad valdininkų išlaidumas jau pasiekė rekordinį lygį. -Red. pastaba.

Dar kartą – apie tėviškes

Jonas Kardokas

Perskaitęs pono Vijeikio rašinį apie mano tėviškės prisiminimus ir jo pavydą, labai susimasčiau. Tarp kitko, man – didelė garbė, kad pavadino mane savo kaimynu "Dirvoje". Bet ką padarysi, kad jau kitas mano straipsnelis atsidūrė pono Juozo Žygo pašonėje. Bet ko čia skųstis. Visi esame susirūpinę kuo geresniu "Dirvos" derliumi – didesniu skaitytojų skaičiumi. Keli skaitytojai iš Baltimorės man prisipažino, kad pirmiausia "Dirvoje" skaito pono Vijeikio straipsnius. Norėčiau ir aš turėti tokį Florijoną, gal ir man jis padėtų išnarpinti įvairias gyvenimo prašmatnybes.

Prisimena man ir posakis: "Ne viskas auksas, kas auksu žiba". Taip ir mano prisiminimai apie tėviškę dabar, žiūrint iš septynišiasdešimt metų atstumo, atrodo kitaip,

negu anais – trečiojo dešimtmečio pabaigos ir ketvirtąjo pirmos pusės metais. Daug buvo iškentėta skausmo dėl sunkaus, nepriteklių pilno gyvenimo. Aš tada labai pavydėjau miestelio vaikams, kuriems nereikėjo eiti 5 km į mokyklą. Kaip jau rašiau, mano pusryčiai būdavo dar prieš 6 val. ryto, o sekantis valgymas – tik 4 val. po pietų. Tad alkis būdavo dar skaudesnis, kai miesčioniukai (žinoma, ne visi) – nusipirkę bandelę su pieno stikline už 15 centų, ilgosios pertraukos metu užkandžiaudavo. Tų 15 centų mano kišenėje niekada nebūdavo.

Miesto mokiniai po pamokų susirinkdavo įvairiems žaidimams kur nors prie namų arba net gimnazijos kieme. Bendravimas su savo amžiaus vaikais – irgi mokslas. Vasaros metu mane tėtis pavaduodavo prie žasų tik sekmadieniais – aš atganydavau iš ryto, prieš pusryčius, ir tada bėgdavau į kaimą susitikti su vaikais, kad galėtume pažaisiti ar ežere pasimaudyti.

Didelę skriaudą jutau, o geriau pasakius, ir dabar juntų, kad nebuvo galimybės

skaityti knygų. Parėjęs iš gimnazijos, turėdavau tik tiek laiko, kad galėjau tik paruošti pamokas sekančiam dienai. Namuose ar net ir kaime jokių knygų nebuvo, kad būčiau galėjęs nors vasaros metu kiek paskaityti. "Ūkininko patarėjas" pas mus atsirado tik apie 1937-1938 metus. Miesto vaikams knygos buvo labiau prieinamos. Tėvai geriau suprato jų reikšmę gyvenime ir vertė vaikus skaityti.

Kinas. Per aštuonis gimnazijos metus esu matęs tik vieną, religinio turinio filmą. Aš lankiau "Žiburio" gimnaziją ir į kiną be tėvų nebuvo leidžiama eiti.

Jokiame sporte buvo neįmanoma dalyvauti, nes jis reikalauja didelio pasiruošimo. Dalyvavau tik viename vaidinime ir tai tik su maža role, kad nereikėtų lankyti repetitijų. Vaidinimo dieną mane priėmė nakvynei klasės draugas Berkė Idovičius, kuriam aš retkarčiais padėdavau išspręsti aritmetikos uždavinius.

Tad susumavus malonius, gražius prisiminimus su skaudžiais vis tiek išvada tapo pati – "Mano tėviškė – mano gyvenimo pagrindas".

Jūsų laukia Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

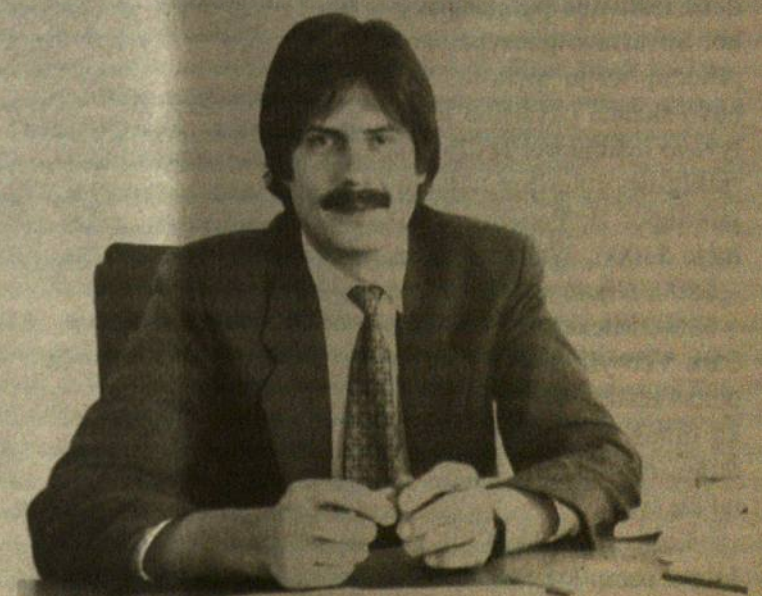
Siekiant glaudesnio užsienio lietuvių bendradarbiavimo su Lietuva, jų integracijos į kultūrinį, mokslinį ir ekonominį šalies gyvenimą JAV lietuvių bendruomenės, LR Seimo ir Vyriausybės pastangomis įsteigtas Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras. Jis numato teikti įvairias informacines – koordinacines paslaugas visiems užsienio lietuviams.

Nusprendusius persikelti nuolatiniame gyvenime į Tėvynę Centras, bendradarbiaudamas su atitinkamomis Lietuvos Respublikos institucijomis, konsultuoja pilietybės atgavimo, sveikatos apsaugos, mokesčių, transporto, maitinimo, darbo ir investicijų, būsto įsigijimo, statybos, remonto ir visais kitais adapta-

cijos klausimais. Jaunimui Centras pataria, kur galėtų mokytis, keliauti, stovyklauti, padirbėti ar pasistažuoti Lietuvoje.

Visus besidominčius Lietuvos gyvenimu Centras informuoja apie galimybes dalyvauti profesinėje, mokslinėje.

(Nukelta į 10 psl.)

Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centro direktorius Zilvinas Beliauskas savo kabinete.

Jūsų laukia Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

(Atkelta iš 9 psl.)

nėje, kultūrinėje, turistinėje veikloje, renka ir publikuoja medžiagą apie aktualius renginius, konferencijas, moky-mo kursus, stovyklas.

Lietuvos institucijų at-žvilgiu Centras supažindina jas su užsienio lietuvių ben-dradarbiavimo iniciatyvomis ir idėjomis, jų pageidavimais. Savo patirties pagrindu Cen-tras teikia pasiūlymus įstaty-mų ir poįstatyminių aktų pa-keitimams bei papildymams,

kurie palengvintų ir skatintų užsienio lietuvių integraciją Lietuvos gyvenime.

Rašykite mums apie savo pageidavimus, pažymėkite, kokios nuolatinės informaci-jos pageidautumėte, kreipki-tės asmeniniais klausimais. Apsilankykite mūsų Interne-tinėje svetainėje www.igitic.lt (Kalba netaisyta – red.)

Žilvinas Beliauskas

"Dirvos" redakcija, pasi-tarusi su bendradarbiais ir

skaitytojais, siūlo to naujojo centro darbuotojams darbais įrodyti, kad jie gali tai pada-ryti, ką šiame rašte žada.

Pirmoji užduotis:

Padėti aušrininko J. Šliū-po sūnui – inž. Vytautui Šliū-pui atsiimti jam priklausan-čius tėvų namus Palangoje, kurių jam negrąžina jau aš-tunti metai. Juose bus dera-mai įamžintas vieno iš žy-miausių lietuvių tautos sūnų atminimas.

Apie Čikagos maratoną ir sveikatos mokyklą

Spalio 11 d. buvo sureng-tas tradicinis Čikagos mara-tonas. Jame dalyvavo ir du bėgikai, atvykę iš Lietuvos. Tai profesionalė sportininkė Stefanija Statkuvienė ir bu-vęs kūno kultūros mokytojas, o dabar Palangos sveikos gy-vensenos mokyklos vedėjas bei Lietuvos sveikuolių drau-gijos vadovas Dainius Kepen-is. Iš daugiau negu 20 tūkst. bėgikų Stefanija Statkuvienė moterų grupėje maratono nuotolį baigė 15-ąja. Pernai šiame maratone ji buvo už-ėmusi 6-ąją vietą. Šiomet jai sekėsi kiek sunkiau. Tačiau kadangi nemažas skaičius dalyvių buvo tarptautinio ly-gio, jos užimtoji vieta – tikrai garbingas pasiekimas.

Dainius Kepenis į nuga-lėtojus nepretendavo, tačiau jis nuotolį užbaigė ir gavo medalį. Iki šiol jis jau yra bė-gęs garsiuose Niujorko ir Bostono maratonuose, o ši kartą išmėgino jėgas ir Či-kagoje. D. Kepenis treniravo kretingiškį Petrą Silkiną, ku-

Dainius Kepenis su sūnumi Dariumi, šiuo metu studijuojančiu Čikagoje.
E. Šulaičio nuotr.

ris praėjusį pavasarį Australi-joje tapo 1,000 kilometrų bė-gimo pasaulio rekordininku.

Apsilankęs Čikagoje, D. Kepenis papasakojo apie Pa-langos mokyklą. Rugsėjo pa-baigoje paminėtas jos dešimt-metis. Per tą laiką joje pabu-vojo apie 20 tūkstančių žmo-nių – nuo 5 iki 90 metų am-žiaus. Pagrindinio kurso truk-mė – 2, aukštesniojo – 3 sa-vaitės. Mokestis už mokslą yra gana nedidelis – tik 200 dol., kai tuo tarpu už pana-

šius kursus Amerikoje prašo-ma iki 5,000 dol. Kasdieni-niai užsiėmimai prasideda rytine mankšta, bėgimu ir maudymusi jūroje bet kokiu oru. Propaguojama sveika, daugiausia vegetarinė mity-ba, pateikiamas paskaitų cik-las, rengiami susitikimai su įdomiais žmonėmis, rodomi mokomieji filmai ir kt. Sie-kama išanalizuoti žmogaus ryšį su artimaisiais, aplinka, gamta, Visata, Dievu.

Edvardas Šulaitis

Mūsų parapijose

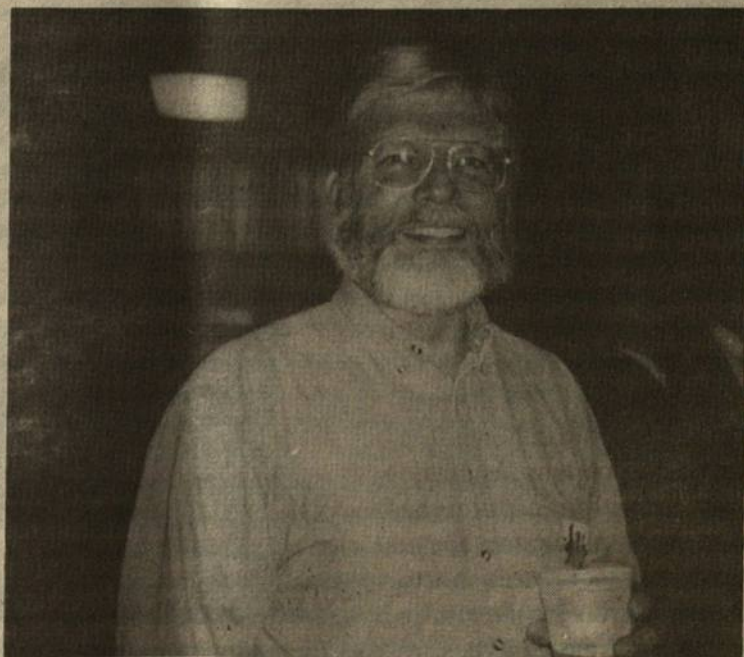
TRADICINĖ ŠVENTĖ

Lapkričio 15 d., sekma-dienį, Šv. Jurgio parapijos ru-dens festivalis puikiai pavy-ko. Suvažiavo gausybė para-pijiečių bei jų bičiulių. Visi buvo skaniai pavaišinti ir da-lyvavo lošimuose. Didžiosios -piniginės loterijos laimėto-jais tapo: B. Papenfoth lai-mėjo \$1000, Walter Salaikas – \$500, Nijolė Palubinskienė – \$300, Mickey O'Donnell ir Sara Verbyla po \$100. Kle-bonas reiškia ypatingą padė-ką tiems, kurie taip darniai dirbo, ruošdami ir pravesda-mi šią šventę.

Lapkričio 16 ir 17 d. Šv. Jurgio parapijos Šalpos cen-tras dalino apylinkės varg-šams maistą. Savanorių talki-ninkų pastangomis buvo iš-

dalinti maisto krepšiai 263 šeimoms. Juose – 7890 patie-kalai. Klebonas dėkoja skyru-

siems savo laiką šiai talkai ir parėmusiems Šalpos centrą aukomis.
Ger. J.

Rimvydas Čepulis, lapkričio mėnesį paskelbtas parapijos savanoriu.
G. Juškėno nuotr.

Su giliu liūdesiu pranešame, kad lapkričio 20 d., eidamas 76-uosius metus, staiga mirė Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos vicepir-mininkas, ALT'o valdybos vicepirmininkas ir Lietuvių tautinio kultūros fondo pirmininkas

A. † A.

STASYS BRIEDIS

Reiškiamo gilią užuojautą velionio žmonai ELENAI, dukrai VIOLETAI ir jos vyrui VILIUI MIKAIČIAMS, anūkėms KRISTINAI ir TANIAI bei kitiems giminėms ir artimiesiems.

"Dirvos" redakcija
ir "Vilties" draugija

Lietuvių Tautinio Kultūros fondo valdybos pirmininkui

A. † A.

STASIUI BRIEDŽIUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą velionio žmonai ELENAI, dukrai VIOLETAI ir jos šeimai, kitiems giminėms bei artimiesiems.

Lietuvių Tautinis Kultūros fondas

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos vicepirmininkui

A. † A.

STASIUI BRIEDŽIUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą velionio žmonai ELENAI, dukrai VIOLETAI ir jos šeimai, kitiems giminėms bei artimiesiems.

Amerikos Lietuvių Tautinės
sąjungos valdyba

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos Tarybos nariui

A. † A.

Dr. VYTAUTUI DARGIUI

mirus, jo žmonai LEONIDAI, dukroms MILDAI ir JŪRATEI, sūnui LIŪTAURUI bei kitiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

Amerikos Lietuvių Tautinės
sąjungos valdyba

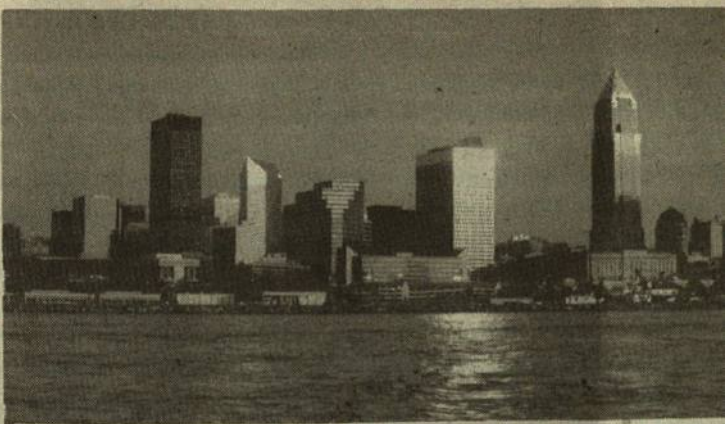
Mano jaunystės laikų brangiam bičiuliui

A. † A.

**JAUNUČIUI PIJUI
NASVYČIUI**

iškeliavus amžinybėn, velionio artimiesiems reiškiau gilią, liūdesio kupiną užuojautą.

Ada Balutytė-Roen

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE RENGINIŲ KALENDORIUS

• GRUODŽIO 12 d. nuo 9:00 v.r. iki 5:00 v. v. – adventinis susikaupimas – rekolekcijos Dievo Motinos parapijos svetainėje. Praves kun. Rimas Gudelis. Rengia "Ateties" klubas.

• GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinių pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

• GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose. 8 v.v. – kokteiliai, o nuo 9 v.v. – šventinė vakarienė.

1999 metai

• BALANDŽIO 17 d., Lietuvių namuose – abiturientų pristatymo pokylis. Rengia skautai ir ateitininkai.

• GEGUŽES 1-2 dienomis – Šiaurės Amerikos lietuvių jaunučių metinės krepšinio žaidynės Klyvlende, (Cleveland, Ohio). Rengia Klyvlendo LSK "Žaibas".

• GEGUŽES 8 d. – loterija (Reverse Raffle) Lietuvių namuose. Pelnas skiriamas Lietuvių namų remontui.

Gerbiameji! Prašome iš anksto pranešti apie planuojamus renginius ir visus pasikeitimus!

**LIETUVIŲ NAMAI RENGIA
NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMĄ**
Svečiai nuo 8 iki 9 val. vakaro bus vaišinami užkandžiais ir kokteiliais.
9 val. – vakarienė.

Skambės populiari diskotekų muzika. Bilietus (stalus) galima užsisakyti Lietuvių klube. Skambinkite tel. 531-2131 arba Algiui Penkaskui – 440 944-4556 bei Vytui Apanavičiui – 216 481-4614. Įėjimo kaina – 45 dol. asmeniui.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports • visas • prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, telkianti jaukią atmosferą lūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Klyvlendo lietuvių karių veteranų sąjunga "Ramovė", tęsdama seną ir garbingą tradiciją, lapkričio 21-osios vakare Lietuvių namų didžiojoje salėje surengė iškilmingą Lietuvos kariuomenės atkūrimo 80-mečio minėjimą. Gausiai susirinkusiai publikai susėdus apie gražiai padengtus stalus, programą trumpu žodžiu pradėjo "Ramovės" pirmininkas Vytautas Januškis. Jis pakvietė iš Floridos atskridusį Antaną Jonaitį tarti pagrindinį žodį. A. Jonaitis žinome, kaip kalbantį sklandžiai ir įdomiai. Jis buvo puikiai pasiruošęs ir savo kalbą pajvairindavo mūsų garsių poetų poezijos ištraukomis. Deja, jis truputį per ilgai kalbėjo, pasakodamas visą Lietuvos istoriją nuo Vytauto Didžiojo laikų – Žalgirio kautynių iki Želigovskio smurto, labai detalai nurodąs iš Vokietijos gautų ginklų skaičių, jų piniginę vertę ir dar daugelį kitų istorinių duomenų.

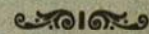
Vytautas Januškis padėjo kojo prelegentui ir pakvietė visus sustojus sugiedoti Lietuvos himną. Po to prasidėjo

Aurelija M. Balašaitienė

meninė programa. Populiarioji solistė Virginija Bruožytė-Muliolienė sudainavo kelias dainas, akompanuojant Romai Bandzienei. Ypatingai maloniai ir sentimentaliai, bet ir linksmi visus nuteikė "Plaukia sau laivelis".

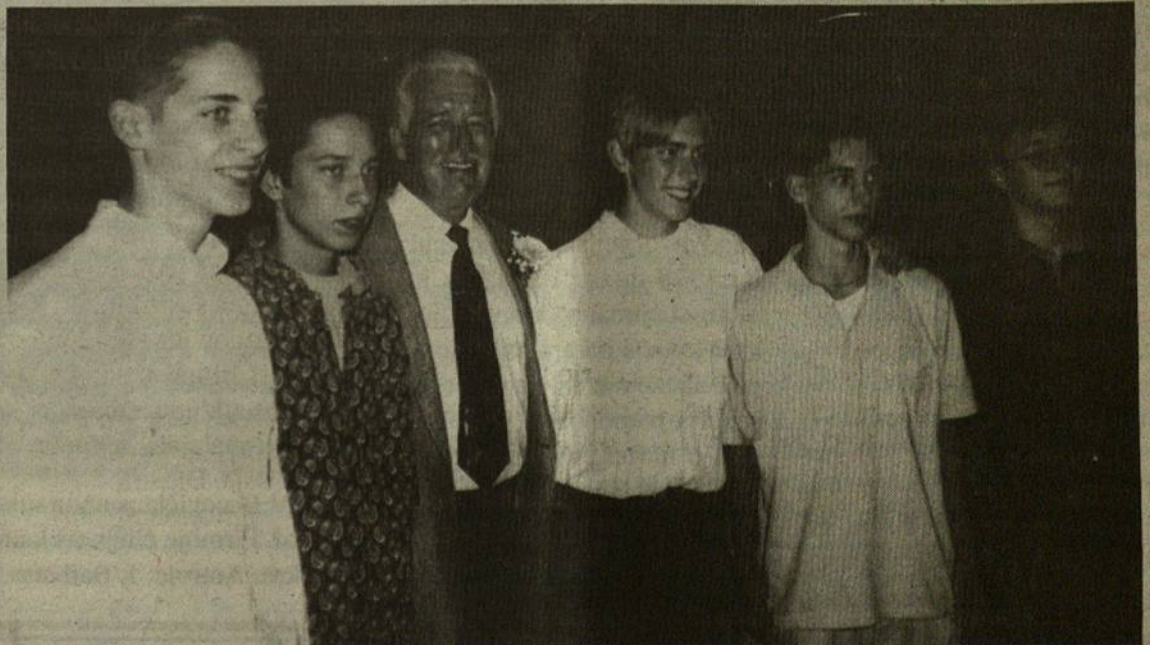
Pasibaigus meninei pro-

gramai, gimtadienio proga buvo pasveikintas Jonas Rastenis. Po to kun. Gediminas Kijauskas, taręs trumpą sveikinimo žodį, palaimino stalą ir prasidėjo vaišės. Susirinkusieji ilgokai bendravo, šnekučiavosi ir džiaugėsi ramovėnų iniciatyva – minėti didžiulius mūsų tautos įvykius.

Prieš ištraukiant \$1,000 laimėjimą šv. Jurgio parapijos rudens šventėje. Prie bugno – du gydytojai: A. Bacevičius ir L. Vaitkus.

G. Juškėno nuotr.

"Švyturio" kursų dalyvių meno darbų parodos dalyviai. Trečias iš kairės – vadovas dail. Rimas Laniauskas.

R. Šilkaičio nuotr.

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

Rita Staškutė-Zvirblienė

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

PENSININKŲ KLUBO ŽINIOS

Lapkričio 5 d. suėjimas praėjo sėkmingai. Daugiau kaip šimtas asmenų dalyvavo Padėkos pietuose. Klubo garbės pirmininkas Jurgis Malskis pasidalijo įdomiais prisiminimais apie Lietuvos pensininkų klubo 25 metų sukaktį. Savo žodyje jis apžvelgė visą klubo veiklą nuo 1973 metų gegužės 2-osios iki šių dienų. Jurgis Malskis daugiau kaip 10 metų vadovavo klubui. Kitas – kalėdinis suėjimas įvyks gruodžio 3 d., ketvirtadienį, 2:00 p.p. Lietuvos namų viršutinėje salėje. Bus trumpa, bet įdomi kalėdinė programa. Tikimės, kad ir pirmininkas Vytautas Staškus dalyvaus kalėdiniam suėjime. Jis sveiksta po rimtos operacijos. Linkime jam greitai sustiprėti.

Jau artėja metinis suėjimas, kurio metu bus renkama nauja klubo valdyba. Nominacijų komisiją sudaro M. Aukštuolis, J. Balbatas ir H. Piktura, išrinkti praėjusiame suėjime.

Gruodžio mėnesio gimtadienius švenčia: Barbora Armonienė, Mečys Aukštuolis, Eugenija Bernotienė, Stepas Butrimas, Algirdas Čėsna, Izabelė Jonaitienė, Henrikas Kripavičius, Pranas Razgaitis, Vytautas Staškus.

Jonas Kazlauskas

Lietuvių pensininkų klubo 25 metų veiklos sukaktis

Jurgis Malskis

(spausdinama sutrumpintai)

1973 m. gegužės 2 d. Antano Mikoliūno iniciatyva Lietuvos namuose buvo sukvietas pensininkų pasitarimas, kuriame tartasi dėl Pensininkų klubo steigimo Klyvlende (Cleveland, Ohio). Pasitarime dalyvavo: Antanas Mikoliūnas, Stasys Astrauskas, Ignas Visockas, Juozas Sadauskas, Feliksas Eidimtas, Viktoras Galinis, Ignas Muliolis, Vincas Čepukaitis, Antanas Dovidaitis, Jonas Naujokaitis, Petras Jurgutavičius, Juozas Kaklauskas ir Vaclovas Steponavičius. Iš jų šiuo metu mūsų tarpe yra Jonas Naujokaitis. Išvardintieji asmenys yra mūsų Pensininkų klubo iniciatoriai.

Pasitarime nutarta:

1. Antano Mikoliūno paruoštą statutą pavesti peržiūrėti komisijai, kurią sudarė Antanas Mikoliūnas, Vaclovas Steponavičius ir Feliksas Eidimtas.

2. Netrukus sušaukti lietuvių pensininkų susirinkimą ir jam pateikti statuto projektą.

1973 m. gegužės 24 d. nutarta įsteigti lietuvių pensininkų organizaciją (Cleveland Lithuanian Club of Retired Persons). Susirinkime aptarta klubo ateities veikla. Numatyta susisiekti su amerikietiškomis organizacijomis, kurios rūpinasi pensininkų reikalais, išsiaiškinti galimybes pasinaudoti teikiomomis lengvatomis, palaikyti ryšius su LB mūsų apylinkės Socialiniu skyriumi ir t.t. Po diskusijų slaptu balsavimu į valdybą išrinkti: Antanas Mikoliūnas, Vaclovas Steponavičius, Feliksas Eidimtas, Jonas Baranauskas, Ignas Visockas. Kandidatais išrinkti: Antanas Valaitis ir Antanas Dovidaitis. Į kontrolės komisiją išrinkti: Henrikas Idzelis, Mega Barniškaitė ir Edvardas Ilenda. Kandidatai: Kazys Žiedonis ir Viktoras Galinis. Po susirinkimo išrinktoji valdyba pasiskirstė pareigomis: Antanas Mikoliūnas – pirmininkas, Feliksas Eidimtas – vicepirmininkas, Vaclovas Steponavičius – išdininkas bei turto tvarkytojas, Ignas Visockas – kultūros reikalams ir Jonas Baranauskas – sekretorius. Steigiamajame susirinkime dalyvavo 33 asmenys. Tarp jų buvau ir aš.

Antano Mikoliūno valdyba su mažais pasikeitimais vadovavo pensininkų klubui iki 1978 metų. Tuo laiku jo narių suėjimai vykdavo Dievo Motinos parapijos viršutinėje mažojoje salėje. Moterų sekcija paruošdavo sumuštinį, o nariai sudėdavo po 1 dol. ir vaišindavosi kavute. Valdybos rūpesčiu iš Cleveland'o miesto administracijos gauta 400 dol. parama. Buvo rengiamos Kūčios, pagerbiama gimtadienininkai, organizuota išvyka į ūkio parodą Columbus.

1978-1980 m. valdybos pirmininku išrinktas Viktoras Mariūnas. 1980 m., Dievo Motinos parapijos klebonui Gediminui Kijauskui sutikus, klubas persikėlė į apatinę salę-svetainę. Nuo tų metų, susitarus su Brone Maineliene, buvo gaminami šilti pietūs. Nariai, sumokėję po 2.25 dol., vaišindavosi skaniais pietumis, o Dominikas Vaičiūnas patarnaudavo su tauriaisiais gėrimais.

1981-1982 m. valdybos pirmininku išrinktas Jurgis Malskis, 1983 m. – Bronius Nainys, 1984-1985 m. – Kazys Žiedonis, 1986-1987 m. – Balys Steponis. 1988 m. paaiškėjo, kad pensininkų klubas, norėdamas ir toliau rengti savo mėnesinius suėjimus

parapijos patalpose, turėtų parūpinti kiekvienam suėjimui brangias apdraudas, leidžiančias naudoti tauriuosius gėrimus. Išsiaiškinta, kad mes galėtume savo suėjimams palankiomis sąlygomis naudoti Lietuvos namų didžiąją salę. Sudarius su Lietuvos namais sutartį, 1988 m. kovo 2 d. įvyko pirmasis klubo suėjimas Lietuvos namuose. Čia klubas veikia iki šiol.

1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997 – per tuos 10 metų valdybos pirmininku buvo Jurgis Malskis. Valdybose talkininkavo: Jonas Citulis, Jadvyga Budrienė, Jonas Balbatas, Aleksandra Mikoliūnienė, Kazys Žiedonis, Stepas Butrimas, Julija Stuogienė, Stasė Mačienė, Nora Čėčienė, Zenonas Dučmanas, Jonas Kazlauskas, Vytautas Staškus, Regina Čiuberkienė. Kontrolės bei nominacijų komisijose dirbo: Henrikas Idzelis, Mečys Aukštuolis, dr. Jonas Stankaitis, Rita Nasvytienė, Donatas Nasvytis, Aleksas Petrauskis.

1998 m. – valdybos pirmininku išrinktas Vytautas Staškus. Nariai: Pranas Raz-

gaitis – vicepirmininkas, Jonas Kazlauskas – sekretorius, Stepas Butrimas – išdininkas, Nora Čėčienė – narių reikalai, Regina Čiuberkienė – maisto reikalai, Jonas Velička – ūkio reikalai.

Kiekvienų metų pradžioje šaukiami metiniai susirinkimai, išrenkama valdyba, kontrolės bei nominacijų komisijos. Kiekvieno mėnesio pirmąjį ketvirtadienį vyksta suėjimai. Juose vaišinamės karštais pietumis, pagamintais Lietuvos namuose už tartą atlyginimą. Kiekviename suėjime pagerbiame to mėnesio gimtadienininkus. Moterų padovanoti skanumynai pietus padaro iškilmingesniais, o vyrų dovanos papildė mūsų kuklų išdą.

Kiekvienais metais rengiama klubo gegužinė. Lietuvos namų salę užpildo tiek nariai, tiek jų svečiai. Gegužinių metų rengiamos loterijos su gausiais laimėjimais buvo labai sėkmingos. Tas loterijas pasigėrėtina! pravedavo Nora Čėčienė. Gražia tradicija tapo Padėkos pietūs, kuriuose nariai vaišinami klubo sąskaiton.

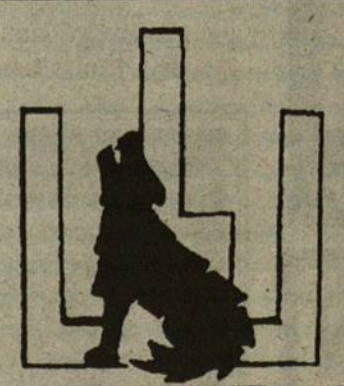
Motinos ir Tėvo dienos

proga prisimename ir gražiu žodžiu pagerbiame mūsų motinas ir tėvus, kviesdami svečius – kalbėtojus. Su liūdesiu prisimename iškeliavusius amžinybėn, dalyvaudami atsisveikinimuose ir išlydėjimuose. Užjaučiame sergančius, juos aplankydami ir paguosdami. Pagerbiame suktuvininkus, sveikiname svečius – tiek atvykusius iš Lietuvos, tiek iš kitų vietovių. Prasmingu Dievo Motinos parapijos klebono Tėvo Gedimino žodžiu sutinkame Kalėdų bei Velykų šventes, tradicines Padėkos dienas.

Su dėkingumu minime mūsų talkininkus: Dievo Motinos parapijos žiniaraščių redaktore Nijolę Kersnauskaitę, talpinusią klubo skelbimus, radijo "Tėvynės garsų" vedėją Aldoną Stempužienę, garsinusią radijo bangomis Lietuvos Pensininkų klubą, "Dirvos" redaktorių – Vytautą Gedgaudą, Balį Gaidžiūną, dr. Anicetą Bundonį ir dr. Joną Jasaitį, talpinusius "Dirvoje" klubo pranešimus ir skelbimus.

A.a. V.Bacevičiaus nuotraukoje: Klyvlendo Lietuvos pensininkų klubo vadovai ir talkininkai. Pirmoje eilėje (iš kairės): V. Staškus, N. Čėčienė, J. Malskis, S. Mačienė, J. Kazlauskas. Antroje: J. Balbatas, S. Butrimas ir J. Citulis.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

**TAUPA
SIŪLO**
**SPECIALŲ SERTIFIKATŲ
TEIKIANTĮ GERAS
PALŪKANAS.**

L A I K A S - R I B O T A S !

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena tauponoji sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000